

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 2.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
- 2.3 การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อการศึกษาในทุกระดับโดยในพระราชบัญญัตินี้ได้บรรจุสาระสำคัญไว้ทั้งสิ้น 9 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่การศึกษา ต้องจัดให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการนับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมวดที่ 3 ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งว่าด้วยหลักการ สาระและกระบวนการเรียนรู้

หมวดที่ 5 การบริหารและจัดการศึกษา

หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

หมวดที่ 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

หมวดที่ 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา

ในแต่ละหมวดของพระราชบัญญัติการศึกษา จะเป็นองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาที่ดีถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ในหมวดที่ 1 และหมวดที่ 4 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ หมวดนี้มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6 ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษา เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาหมวดนี้เป็นหมวดที่ถือว่าเปรียบเสมือนหัวใจของการ เรียนรู้ เพราะสาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิด กว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสร้างนิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบ โรงเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ๆ คือ

มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และ พัฒนานตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและ การปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และ การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความ สนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญ สถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสาน สาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน

อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

มาตรา 25 บทบาทรัฐในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติดังเกิดพฤติกรรมของนักเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และนำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 การพัฒนาหลักสูตรของแต่ละระดับ ในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยสาระของหลักสูตรต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาเข้ากับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ จัดกระบวนการการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนมีความสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ในหมวดที่ 4 มาตรา 24 นั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาทุกฝ่ายต้องนำไปสู่การปฏิบัติจริง เพราะในมาตราที่ 24 นี้ จะกล่าวถึงแนวทางกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่กล่าวไว้ในมาตรา 24 คือ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนทุกระดับการศึกษาจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดขึ้นตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้สถานศึกษาได้สร้างหลักสูตรขึ้นใช้เอง แต่ต้องกำหนดตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้

สถานศึกษาจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้ครบทุกช่วงอายุ และต้องให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

หลักการ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจักการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนควรได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยสังคมมีส่วนร่วมในการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งทางสาระ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่มีการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงกำหนดกฎหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้เกิดลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนศรัทธา มีคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียนและรักความก้าวหน้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการมีทักษะ และศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยวิธีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะ การคิด การสร้างปัญหาและทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดีมีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภคมีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
6. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
7. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
8. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมโครงสร้างเพื่อให้จัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้ศึกษา

และผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติให้การจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ระดับช่วงชั้น

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของ ผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 นี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องรู้โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานความคิดและเป็นกลยุทธ์ ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระความรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้ในกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้แต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มที่เป็นข้อกำหนดผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นกฎหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้

4. เวลาเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1000 ชม. โดยเฉลี่ยวันละ 3-4 ชม.

ช่วงชั้นที่ 2 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1000 ชม. โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชม.

ช่วงชั้นที่ 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1000-1200 ชม. โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชม.

ช่วงชั้นที่ 4 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1000 ชม. โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชม.

โครงสร้างหลักสูตรขั้นพื้นฐานในภาพรวมแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้
โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6)	ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6)
←————— การศึกษาภาคบังคับ —————→				
←————— การศึกษาขั้นพื้นฐาน —————→				
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
		○	○	○
ภาษาไทย		○	○	○
คณิตศาสตร์		○	○	○
วิทยาศาสตร์		○	○	○
สังคมศึกษาและวัฒนธรรม		○	○	○
สุขศึกษาและพลศึกษา	■	■	■	■
ศิลปะ	■	■	■	■
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	■	■	■	■
ภาษาต่างประเทศ	■	■	■	■
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน				
	ประมาณปีละ 800-1,000	ประมาณปีละ 800-1,000	ประมาณปีละ 1,000-1,200	ไม่น้อยกว่าปีละ 1,000-1,200

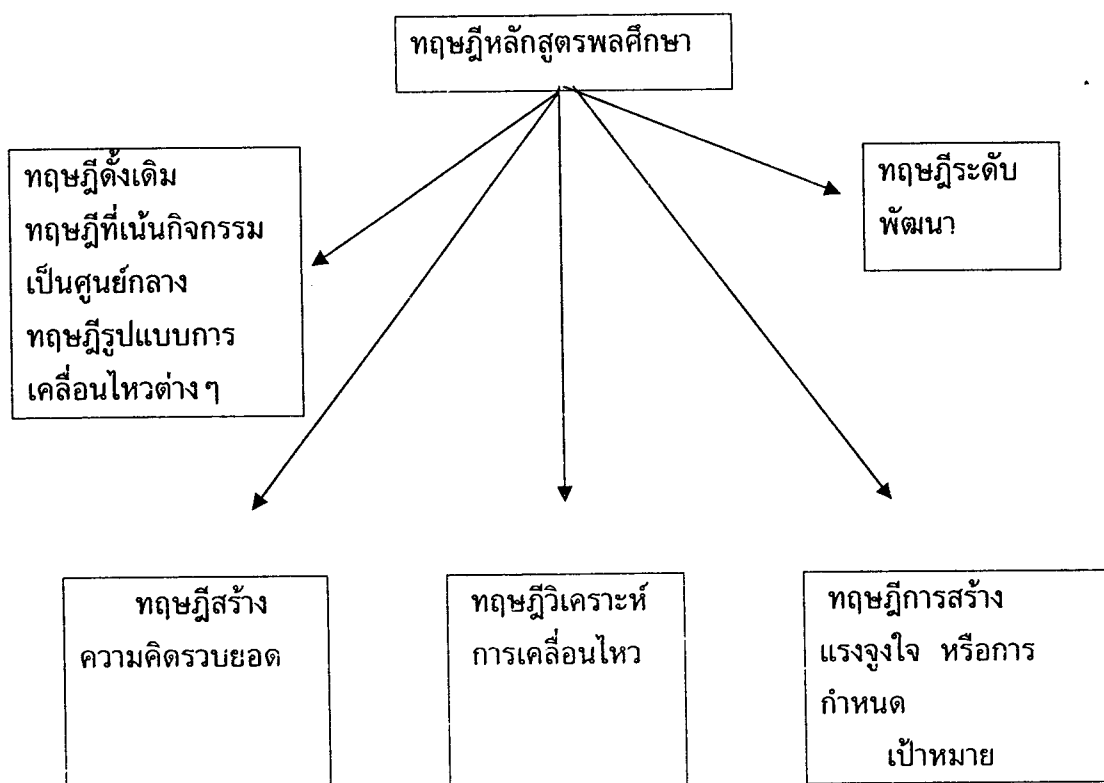
หมายเหตุ

- สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา
- สาระการเรียนรู้ที่เสริมความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
- ▲ กิจกรรมที่เสริมการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และ การพัฒนาด้านตามศักยภาพ

ทั้งนี้สถานศึกษาอาจจัดเวลาเรียนและกลุ่มสาระต่างๆได้ตามสภาพกลุ่มเป้าหมาย สำหรับสถานศึกษานอกระบบ สามารถจัดเวลาเรียนและช่วงชั้นได้ตามระดับการศึกษา

ทฤษฎีหลักสูตรพลศึกษา

ในการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาสามารถใช้ทฤษฎีต่างๆ ตามแนวความคิดของนักการศึกษาต่างประเทศและในประเทศได้หลายทฤษฎี ดังภาพประกอบทฤษฎีหลักสูตรพลศึกษา

ทฤษฎีหลักสูตรพลศึกษา พัฒนามาจากแนวคิด Wirest and Lombardar (1995; อ้างในวาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2539)

ภาพที่ 1 ทฤษฎีหลักสูตรพลศึกษา

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายละเอียดดังนี้

สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำรงชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม การเล่นกีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และการกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติตนเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพกติกา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทริยภาพของนักกีฬา

สาระที่ 4 การเสริมสร้างสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ สารเสพติดและความรุนแรง

วิสัยทัศน์

สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน

สุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านการเรียนรู้เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน

พลศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดยรวมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมด้วยการร่วมกิจกรรมในการออกกำลังกายและกีฬา กิจกรรมเหล่านั้นได้รับการคัดสรรมาเป็นอย่างดีแล้ว

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติและค่านิยมที่ดีในเรื่องธรรมชาติการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ การป้องกันโรคและความปลอดภัยในชีวิต มีทักษะ ปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นกิจนิสัย

เมื่อจบการเรียนรู้สาระสุขศึกษาและพลศึกษาในแต่ละช่วงชั้น 2 ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพ ดังนี้

จบช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษา4-6)

- เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงการทำงานของระบบต่างๆ ของร่างกาย และรู้จักดูแลอวัยวะที่สำคัญของระบบนั้นๆ
- เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม แรงขับเคลื่อนเพศของชายหญิง เมื่อเข้าสู่วัยแรกรุ่นและวัยรุ่น สามารถปรับตัวและจัดการได้อย่างเหมาะสม
- เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่น และเป็นสุข
- ภูมิใจและเห็นคุณค่าในเพศของตน ปฏิบัติสุขอนามัยได้ถูกต้องเหมาะสม
- หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ ความรุนแรง สารเสพติด และการล่วงละเมิดทางเพศ กีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน
- มีทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและการควบคุมตนเองในการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน
- รู้หลักการเคลื่อนไหวและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เกม การละเล่นพื้นเมือง กีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน มีน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ และหน้าที่ของตนเองจนงานสำเร็จจุล่ง
- ปฏิบัติกิจกรรมทางกาย และกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพได้ตามความเหมาะสมและความต้องการเป็นประจำ
- จัดการกับอารมณ์ ความเครียด และปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม
- มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษา
ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 3
กระทรวงศึกษาธิการ(2545)

กลุ่มสาระ	สัดส่วนเวลา (ชั่วโมง)								
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
1. สาระการเรียนรู้แกน									
ภาษาไทย	280	280	280	160	160	160	120	120	120
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120	120	120
วิทยาศาสตร์	80	80	80	120	120	120	120	120	120
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	80	80	80
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80	80	80
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80	80	80
การงานอาชีพ และ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80	80	80
ภาษาต่างประเทศ	80	80	80	80	80	80	80	80	80
รวม 8 กลุ่มสาระ	920	920	920	840	840	840	760	760	760
2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	-	-	-	80	80	80	320	320	320
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	80	80	80	80	80	80	120	120	120
รวม	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1200	1200	1200

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาของโรงเรียนโนนสำราญวิทยา (พ.ศ.2548)

กลุ่มสาระ	สัดส่วนเวลา (ชั่วโมง)								
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
สุขศึกษาและพลศึกษา									
1. สาระการเรียนรู้แกนกลาง	80	80	80	80	80	80	80	80	80
2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	80	80	80	80	80	80	80	80	80

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
ของโรงเรียนโนนสำราญวิทยา(พ.ศ.2548)

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1. เข้าใจการทำงานของระบบอวัยวะที่มีผลต่อ สุขภาพ สมรรถภาพ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการ	- . การทำงานของระบบอวัยวะที่มีผลต่อ สุขภาพ สมรรถภาพ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการ
2. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณในวัย แรกรุ่นและวัยรุ่น	- . การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณในวัย แรกรุ่นและวัยรุ่น

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา มีทักษะในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1.เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิต และการมีครอบครัวที่อบอุ่นตามวัฒนธรรมไทย 2.ภูมิใจและเห็นคุณค่าในความเป็นเพศชาย เพศหญิง และปฏิบัติบทบาทตามเพศอย่างเหมาะสม 3. เข้าใจสุขอนามัยทางเพศ และปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม 4.เข้าใจพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ 5. ตัดสินใจและแก้ไขปัญหทางเพศได้อย่างเหมาะสม	- เห็นคุณค่าของการมีชีวิต และการมีครอบครัวที่อบอุ่นตามวัฒนธรรมไทย - ธรรมชาติของเพศหญิงเพศชาย - ความภูมิใจ / คุณค่าของความเป็นเพศหญิงเพศชาย - การปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพศตามวัฒนธรรมไทย - การสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน - ความสำคัญของการรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ จุดอับชื้น และเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้อง - วิธีดูแลรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ จุดอับชื้น และเครื่องใช้อย่างถูกต้อง - การเปลี่ยนแปลงลักษณะและอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นกับอวัยวะเพศ / การป้องกันและการแก้ไข - พฤติกรรม ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด - ปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ในวัยเรียน - สิทธิในการป้องกันตนเองจากการล่วงละเมิดทางเพศ - วิธีป้องกันหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ - ทักษะการตัดสินใจ และแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงเรื่องเพศ - การขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางเพศ - วิธีการและทักษะการขอความช่วยเหลือ - แหล่งที่ขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางเพศ

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล
 มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1. แสดงการควบคุมตนเอง เมื่อปฏิบัติทักษะการเคลื่อนไหวในลักษณะผสมผสานได้ตามลำดับทั้งแบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ และแบบบังคับสิ่งของ 2. จำแนกหลักการเคลื่อนไหว ในเรื่องการรับแรง การใช้แรง และความสมดุล 3. รู้จักใช้ข้อมูลเพื่อทักษะกลไกและความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา	- การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ และแบบบังคับสิ่งของ - การควบคุมตนเองเมื่อปฏิบัติทักษะการเคลื่อนไหวในลักษณะผสมผสาน - หลักการเคลื่อนไหว ในเรื่องการรับแรง การใช้แรง และความสมดุล - การใช้ข้อมูลเพื่อทักษะกลไกและความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล
 มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1. ออกกำลังกาย เล่นเกม และกีฬาที่ตนเองชื่นชอบเป็นประจำ 2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกาย เล่นเกม และกีฬาทั้งในโรงเรียนและชุมชน 3. ปฏิบัติกิจกรรมทางกายด้วยความตระหนักในคุณค่าที่มีต่อสุขภาพและสมรรถภาพด้วยความรับผิดชอบจนประสบความสำเร็จ 4. จำแนกกฎ กติกา และขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรม การออกกำลังกาย การเล่นเกม และสามารถนำไปใช้เพื่อความปลอดภัย 5. จำแนกกล วิธีการรุก การป้องกันและการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการเล่นเกมและกีฬาที่เลือกได้อย่างมีน้ำใจนักกีฬา	- การออกกำลังกาย เล่นเกม และกีฬา - การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกาย เล่นเกม และกีฬาทั้งในโรงเรียนและชุมชน - การปฏิบัติกิจกรรมทางกายด้วยความตระหนักในคุณค่าที่มีต่อสุขภาพและสมรรถภาพด้วยความรับผิดชอบจนประสบความสำเร็จ - กฎ กติกา และขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรม การออกกำลังกาย การเล่นเกม และสามารถนำไปใช้เพื่อความปลอดภัย - กล วิธีการรุก การป้องกันและการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการเล่นเกมและกีฬาที่เลือกได้อย่างมีน้ำใจนักกีฬา

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
6. แสดงพัฒนาการของพฤติกรรมเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลและสิทธิของผู้อื่นในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา 7. แสดงความรับผิดชอบต่อภาระของตนเอง ในการเข้าร่วมกิจกรรม ทางกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬาประเภททีม 8. รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ในการเข้าร่วมกิจกรรม สุขภาพ การออกกำลังกาย เล่นเกม การเล่นเกม กีฬาและการกระทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	- การของพฤติกรรมเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลและสิทธิของผู้อื่นในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา - การเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย การเล่นเกม การเล่นเกมกีฬาประเภททีมด้วยความรับผิดชอบต่อ - การนำคุณลักษณะการมีน้ำใจนักกีฬาไปใช้ในกิจกรรมสุขภาพ การออกกำลังกาย การเล่นเกม การเล่นเกม กีฬา และการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

สาระการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1. วิเคราะห์ผลของการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี 2. วิเคราะห์ผลกระทบของการมีพฤติกรรมสุขภาพที่มีต่อการดำรงสุขภาพและการป้องกันโรค	- พฤติกรรมสุขภาพที่ดี และไม่ดี - ผลของการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี - ผลของพฤติกรรมสุขภาพที่มีต่อการดำรงสุขภาพ และการป้องกันโรค - โรคติดต่อและแนวทางการป้องกัน - สุนิสัยในการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค

สาระการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
3. สามารถเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ข้อมูลข่าวสารและบริการสุขภาพ	- วิธีการเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเลือกซื้อและเลือกใช้อาหารผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพ - รู้และเข้าใจฉลากอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ - อ่านฉลากก่อนซื้อก่อนบริโภค
4. สามารถจัดการกับอารมณ์ และความเครียด เมื่อประสบปัญหา	- การจัดการกับอารมณ์และความเครียด - ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และความเครียด
5. ออกกำลังกายพักผ่อน ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ และเลือกใช้แหล่งบริการสุขภาพที่เหมาะสม	- การออกกำลังกาย การพักผ่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ - การเลือกใช้แหล่งบริการ การออกกำลังกาย และการพักผ่อนที่เหมาะสม
6. ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพด้วยวิธีง่าย ๆ	- ความหมายความสำคัญของสมรรถภาพทางกาย - หลักและวิธีการทดสอบสมรรถภาพทางกาย
7. สร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ได้เหมาะสมกับความแตกต่าง และความ ต้องการของแต่ละคน	- สร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของแต่ละบุคคล
8. ปรับปรุงระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพได้ด้วยวิธีง่าย ๆ	- การปรับปรุงระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัยและสามารถเลือกปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในชีวิต	- วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอัคคีภัย - แนวทางเลือกปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัย - การป้องกันอัคคีภัย และการหนีภัย
2. เข้าใจผลกระทบของการใช้ ยา บุหรี่ สุรา สารเสพติด ภัย อันตรายและความรุนแรงที่มีต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมและสามารถหลีกเลี่ยง	- ผลกระทบของการใช้ยาผิด สารเสพติด (บุหรี่ สุรา ยาบ้า กาว ทินเนอร์) ที่มีต่อสุขภาพต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม - การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติด - ความหมายและพฤติกรรมความรุนแรง - การแสดงออกอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรง
3. สามารถปฐมพยาบาล และดูแลรักษาเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วย	- การปฐมพยาบาล และดูแลรักษาเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วย

การวัดผลประเมิน

ผลการเรียนรู้ที่พึงได้รับจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ต้องควบคุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพและสมรรถภาพ ดังตัวอย่าง เช่น

1. ด้านความรู้ สามารถแบ่งออกเป็นความรู้เชิงเนื้อหา ความรู้เชิงกระบวนการ ความรู้เชิงบริบท

1.1 ความรู้เชิงเนื้อหา เช่น ลักษณะโรคชนิดต่างๆ พัฒนาการตามวัยของมนุษย์ เป็นต้น

1.2 ความรู้เชิงกระบวนการ เช่น ระบบการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายมนุษย์ การเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาอย่างถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

1.3 ความรู้เชิงบริบท เช่น การมีสติ การรู้จักและเข้าใจตนเอง เป็นต้น

2. ด้านทักษะ เนื่องจากหลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง วิธีการวัดผลจึงควรวัดความสามารถในการทำงานและการแสดงออกของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพความจริงให้มากที่สุด โดยวัดทั้งกระบวนการ และผลงาน ที่ผู้เรียนกระทำและแสดงออก เช่น การบริโภคอาหารและการดูแลสุขภาพ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นต้น

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดภาคเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน จึงควรใช้การวัดผลและประเมินที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนได้ตรวจสอบและประเมินตนเองเป็นสำคัญ ร่วมกับเพื่อน ครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง เช่น สุขนิสัยในการรับประทานอาหาร การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

ดังนั้น การวัดและประเมินผลของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครูผู้สอนจะต้องจัดให้กับผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการควบคุมกันในทุกด้าน

ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

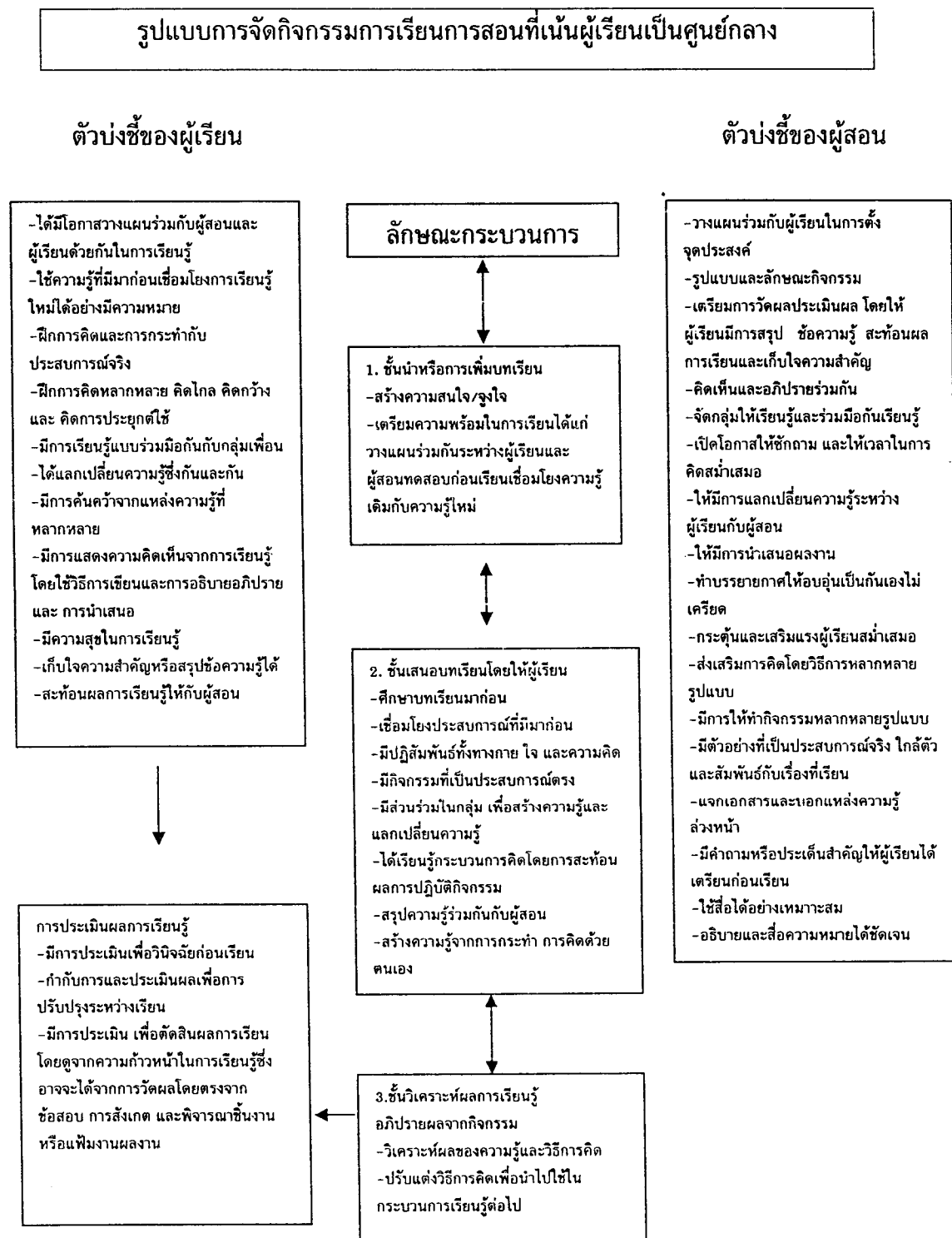
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนนักเรียนสำคัญที่สุด เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาระดับมัธยมจะใช้กันอยู่เสมอโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ ยุคแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้จักมีนักการศึกษาได้ให้ความที่สอดคล้องกันไว้หลายคน

กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย สารกิจกรรมแหล่ง การเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดผลประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน กิจกรรม การเรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและ สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ธรรมชาติและเทคโนโลยี ได้ฝึกวิถีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ และความสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล ครุมีบทบาทการปลูกเร้าและเสริมแรง ศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบกับคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน มีโอกาสเรียนฝึกการประเมิน และปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและเป็นพลโลก การเรียนรู้ เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาเกิดขึ้นได้หลายระดับทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และ นอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ยังสอดคล้องกับกับ พิมพ์ เดชคุปต์ และทีศนา เขมมณีที่กล่าวว่าการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียน เป็นศูนย์กลาง หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process) สร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเองเป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเป็นวิธีการให้อำนาจแก่ ผู้เรียน (Learner powerment) ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต(Long Life Learning)

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเก่ง ดี และมีความสุขนั้นผู้สอนจะต้องสร้างรูปแบบ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทุกด้านตามความสามารถ ความ ต้องการ ความถนัด ความสนใจ ตามศักยภาพของแต่ละคน ที่สร้างความเข้าใจด้วยตนเองโดยใช้ ทั้งการมีส่วนร่วมด้านกระบวนการการคิดและการลงมือกระทำกับประสบการณ์จริงใกล้ตัวในชีวิต หรือใกล้เคียงมากที่สุด โดยวิธีการเรียนรู้ที่ไม่แยกจากวิถีชีวิตเน้นการปฏิบัติมีความเต็มใจ ความสุขในการเรียนรู้ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกันและกับผู้สอนโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอนจะต้องประดับประดาและช่วยเหลือ (Mentoring and Facilitation) โดยใช้กระบวนการทางด้านสังคมเพื่อให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กัน มีสื่อและวิธีการที่หลากหลายที่เน้นการเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์เชื่อมโยง ประสบการณ์การเรียนรู้กันได้หลายๆ เรื่องที่นำไปใช้ในชีวิตจริง

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้ยึดหลักการข้างต้นที่นำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามที่แสดงไว้ในแผนภาพดังนี้ (กึ่งฟ้า สินธุวงษ์ & สุภาสินี สุภธีระ, 2543)

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีตัวบ่งชี้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ได้ว่ามีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ โดยประเมินจากผู้สอน เมื่อเขียนแผนการสอนและเมื่อแผนการสอนไปใช้ในห้องเรียน และประเมินผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ยังมีระดับจากต่ำสุดไปสูงสุด เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคือสังเกตว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามถ้านักเรียนมีส่วนร่วมสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงจากสิ่งผู้ที่ต้องการรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทมากที่สุดแต่ผู้สอนมีบทบาทน้อยลง

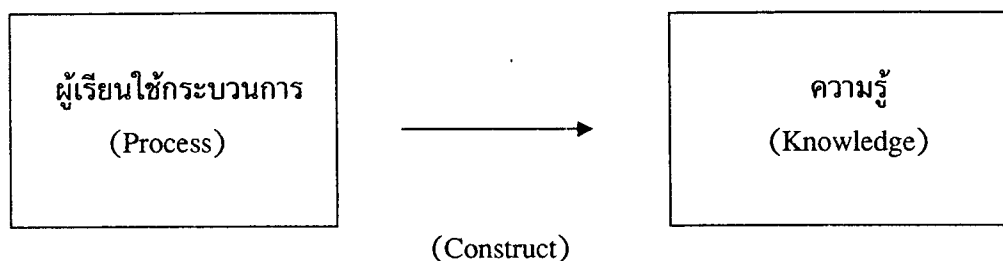
ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญโดยพิจารณาทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาผู้สอน

1. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง (Construction)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (process skills) คือ กระบวนการคิด (thinking process) และกระบวนการกลุ่ม (group process) สร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) ลงมือคิด ปฏิบัติ สรุป ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกระหว่างกลุ่ม
4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (happy learning)
5. ผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลทั้งทักษะกระบวนการ พฤติกรรมผู้เรียนและเนื้อหาสาระซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment)
6. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (application)
7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)

เมื่อพิจารณาผู้เรียน

1. ผู้เรียนสร้างความรู้ (Construct) รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือกระบวนการคิด และการกระบวนการกลุ่มสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) และมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction)
4. ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (Happy learning)
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (Application)

ภาพที่ 3 แสดงกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

(พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2543 อ้างถึงในเสกสรรค์ กนกพรพรรณ, 2547)

ตัวบ่งชี้ในการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาตัวอย่างบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน และตัวบ่งชี้การสอนของครู ซึ่งสังเคราะห์มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทฤษฎี ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้

แสดงออก อย่างชัดเจนและมีเหตุผล

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจตนเองอย่างมีความสุข
8. ผู้เรียนฝึกฝนตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่นตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้สอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าจิตใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานที่เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงและคิดอย่างสร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการความรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

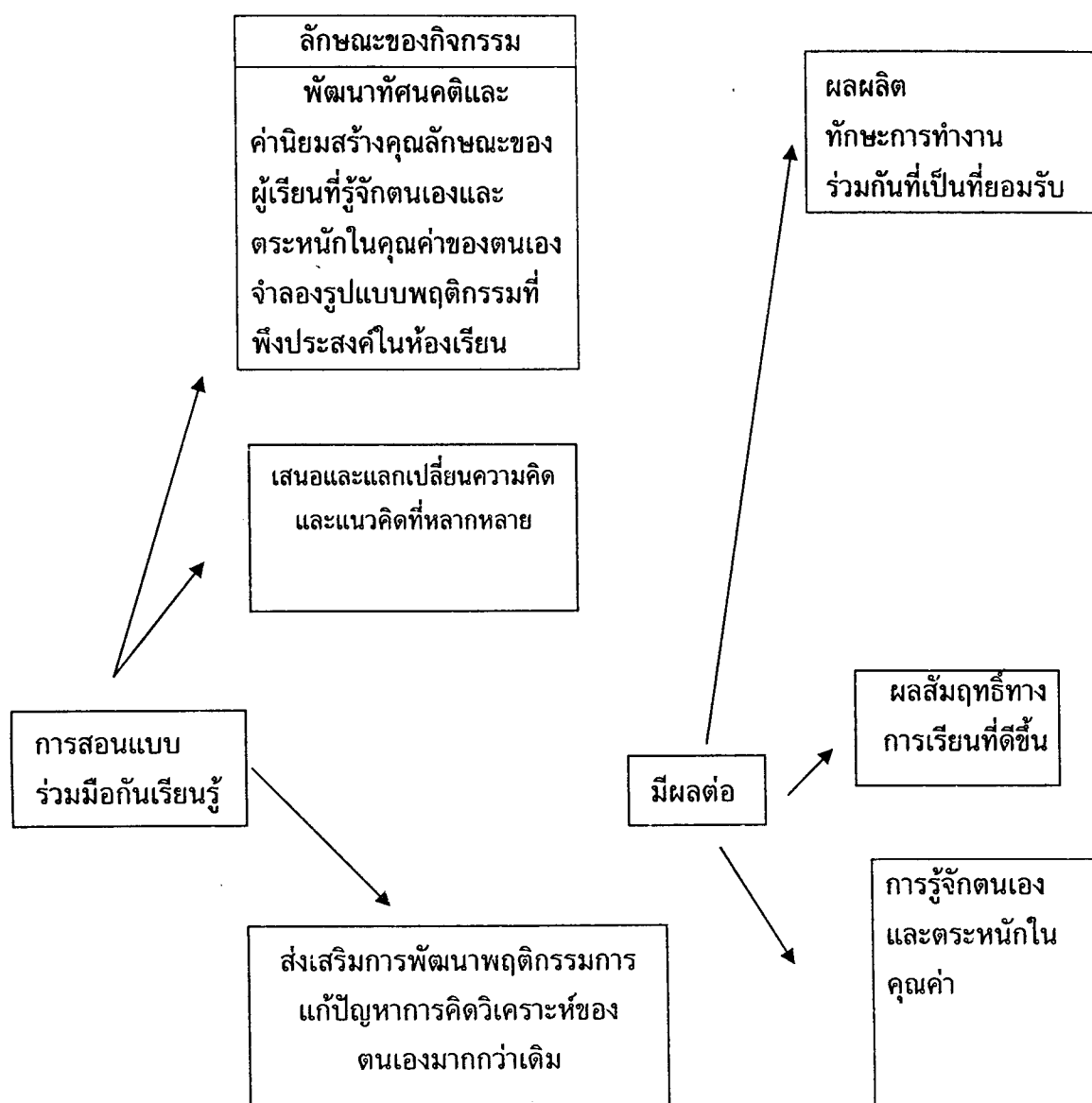
ลักษณะตัวบ่งชี้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนและพฤติกรรมการสอนของครูมีลักษณะต่อเนื่องผสมผสานกลมกลืน ตัวบ่งชี้หลายข้ออาจเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้สามารถปรับแต่งเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละหน่วยงานได้ (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

2.3 การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning)

2.3.1 เป้าหมายและลักษณะของผลผลิตของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้การพัฒนาทัศนคติและค่านิยมในตัวของนักเรียนที่จำเป็นทั้งในและนอกห้องเรียน การจำลองรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ในห้องเรียน การเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดและแนวคิดที่หลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การพัฒนาพฤติกรรมการแก้ปัญหาคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีเหตุผล จากกิจกรรมดังกล่าวจะมีผลต่อผู้เรียนโดยสรุปไว้ 3 ประการคือ

1. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน (Cognitive Knowledge)
2. ทักษะทางสังคมโดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน (Social Skills)
3. การรู้จักตนเองและตระหนักในคุณค่าของตนเอง (Self – Esteem)

อาจสรุปเป้าหมายลักษณะของผลผลิตของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 4 สรุปเป้าหมายลักษณะของผลผลิตของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

Slavin, 1990 (อ้างถึงใน สลัดดา ลอยฟ้า, 2537) กล่าวว่า การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัว และศักยภาพในตนเองร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่ให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในกลุ่ม สมาชิกต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกต้องมีการพูดคุยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้ความรู้จากเพื่อนและสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อีกประการหนึ่งคือ การที่นักเรียนรู้ถึงคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม

ซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม และเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาแล้ว จะเพิ่มความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะ เป็นผลทำให้นักเรียนรู้ถึงคุณค่าของตนในชั้นเรียน นอกจากนั้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อย่าง ก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนได้พูดคุยกัน เป็นการช่วยให้นักเรียน และเพื่อนเข้าใจปัญหา ชัดเจนมากขึ้นแม้ว่าบางครั้งจะไม่สามารถตอบคำถามได้ แต่ระดับการติดตามปัญหาจะสูงกว่า การที่ครูไปกำหนดให้นักเรียนทำคนเดียวและการที่นักเรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ดี จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงขึ้นระดับการถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงถ้อยคำอธิบาย ออกมาจะช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับบทบาทของครูจะเปลี่ยนไป ตามเดิม คือ จะต้องไม่ถือว่าตนเองเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนคนเดียว แต่เป็นการสร้าง สภาพแวดล้อม วิธีดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถค้นหาความรู้ได้จากการร่วมมือกัน เรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองและจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

Joyce and Wiel, 1986 (อ้างถึงใน สุลัดดา ลอยฟ้า, 2537) ได้กล่าวว่า เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นเทคนิคที่จะช่วยพัฒนาทั้งในด้านสติปัญญา และด้านสังคม ทั้งนี้เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม ควรมีสัมพันธอันดีระหว่างตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งสามารถ พัฒนาได้โดยใช้เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้ นอกจากนี้เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้อย่างช่วยพัฒนา ผู้เรียน ทางด้านสติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดได้ โดยมีเพื่อน ร่วมเรียนด้วยกัน กลุ่มเดียวกันเป็นผู้คอยแนะนำ หรือช่วยเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในวัยเดียวกัน จากการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน

การร่วมมือกันเรียนรู้มีหลักที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ

1) มีรางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน จะต้องตั้งเป้าหมายหรือรางวัลไว้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และ พยายามปรับพฤติกรรมของตน เพื่อความสำเร็จของกลุ่มรางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชย เป็นต้น

2) ความหมายของแต่ละคนในกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถึงแม้จะ อยู่ในรูปของกลุ่มแต่จะต้องมีขั้นตอน ที่สามารถบอกถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนได้ว่า เข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงไร ในการเรียนแต่ละครั้งต้องเข้าใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจ เนื้อหาที่เรียน เป้าหมายของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของทุกคน ในกลุ่ม

3) สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสนในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จของกลุ่มเท่าเทียม กัน นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มของตนให้ผ่านกิจกรรมไปได้อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งคนเรียนเก่ง เรียนปานกลาง และคนเรียนอ่อน

2.3.3 รูปแบบการสอนแบบการร่วมมือกันเรียนรู้

ในราวต้นปี ค.ศ. 1971 ได้มีกลุ่มนักวิจัยให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ขึ้นในห้องเรียน จากการศึกษาแนวคิดพื้นฐานและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น อาจจำแนกรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ออกเป็น 3 รูปแบบ

1) รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Robert Slavin คณะจาก John Hopkins University, Slavin ได้พัฒนาเทคนิคการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบต่าง ๆ จากผลการวิจัยการสอนในทุกรูปแบบของ Slavin จะยึดหลักการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ 3 ประการด้วยกันคือ รางวัล เป้าหมายของกลุ่มความหมายสำคัญหรือความหมายแต่ละบุคคลและโอกาสในการช่วยเหลือกลุ่มประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ารางวัลของกลุ่มและความหมายของแต่ละบุคคลต่อกลุ่ม เป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของกลุ่ม Slavin ที่เป็นที่ยอมรับกันแพร่มีดังต่อไปนี้

(1) STAD (Student Teams – Achievement Division) เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถดัดแปลงใช้ได้เกือบทุกวิชา และทุกระดับชั้น เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ทักษะทางสังคมเป็นสำคัญ

(2) TGT (Teams – Game – Tournament) เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายกับ STAD แต่เป็นการจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยใช้การแข่งขัน เกม แทนการทดสอบย่อย

(3) TAI (Team Assisted Individualization) เป็นรูปแบบที่ผสมผสานแนวความคิดระหว่างการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ กับการสอนรายบุคคล รูปแบบของ TAI จะเป็นการประยุกต์ใช้กับการสอนคณิตศาสตร์

(4) CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ผสมผสาน ที่มุ่งเน้นพัฒนาขึ้นเพื่อการสอนการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยเฉพาะ

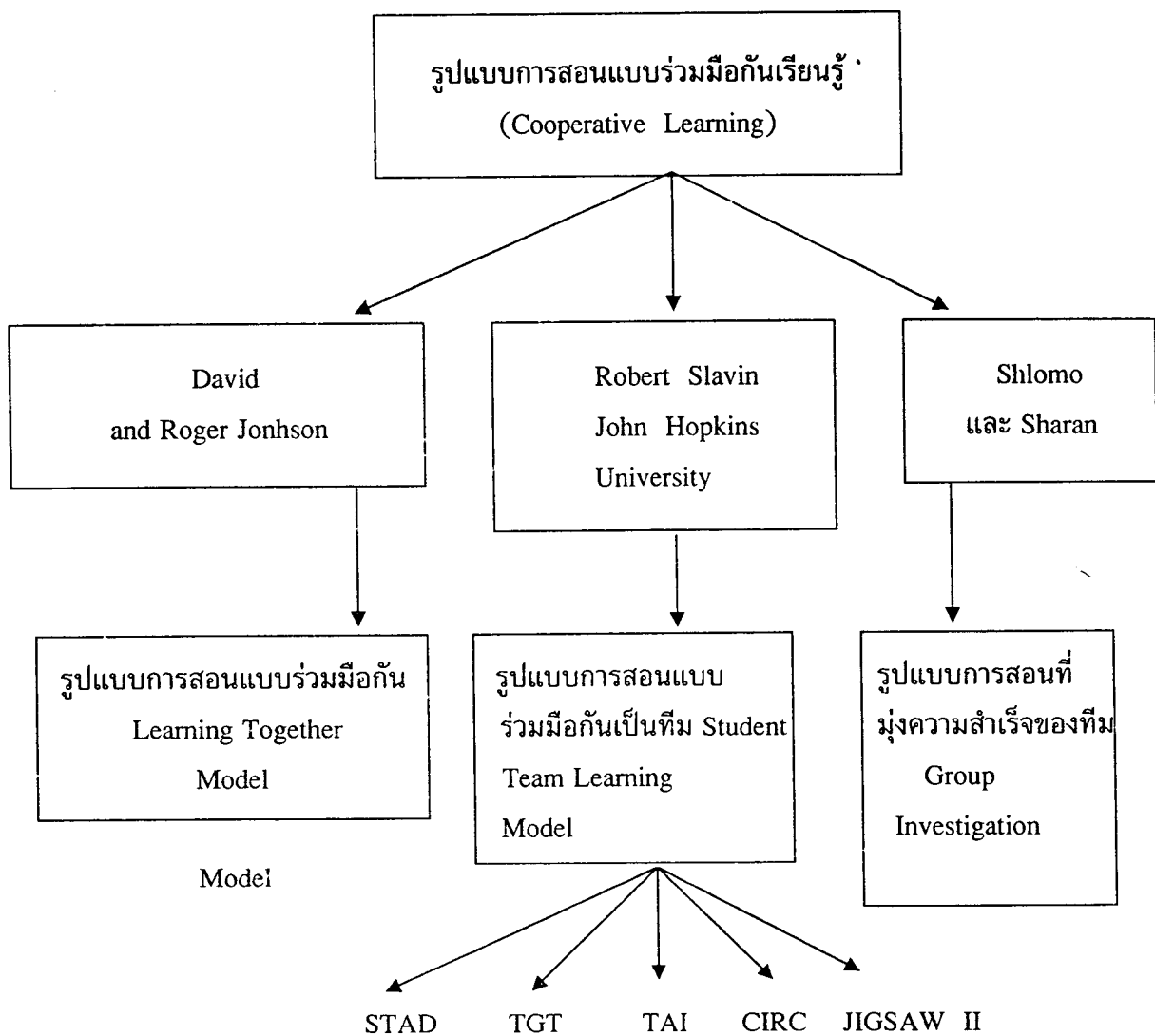
(5) JIGSAW ผู้ที่คิดค้นการสอนแบบ JIGSAW เริ่มแรก คือ Eliot Aronson และคณะ หลังจากนั้น Slavin ได้แนวความคิดดังกล่าวมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา วรรณคดี บางส่วนของวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งวิชาอื่นๆ ที่เน้นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจมากกว่าทักษะ

2) รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามแนวความคิดของ David Johnson และ Roger Johnson จากมหาวิทยาลัย Minnesota ได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยยึดหลักเบื้องต้น 5 ประการ คือ

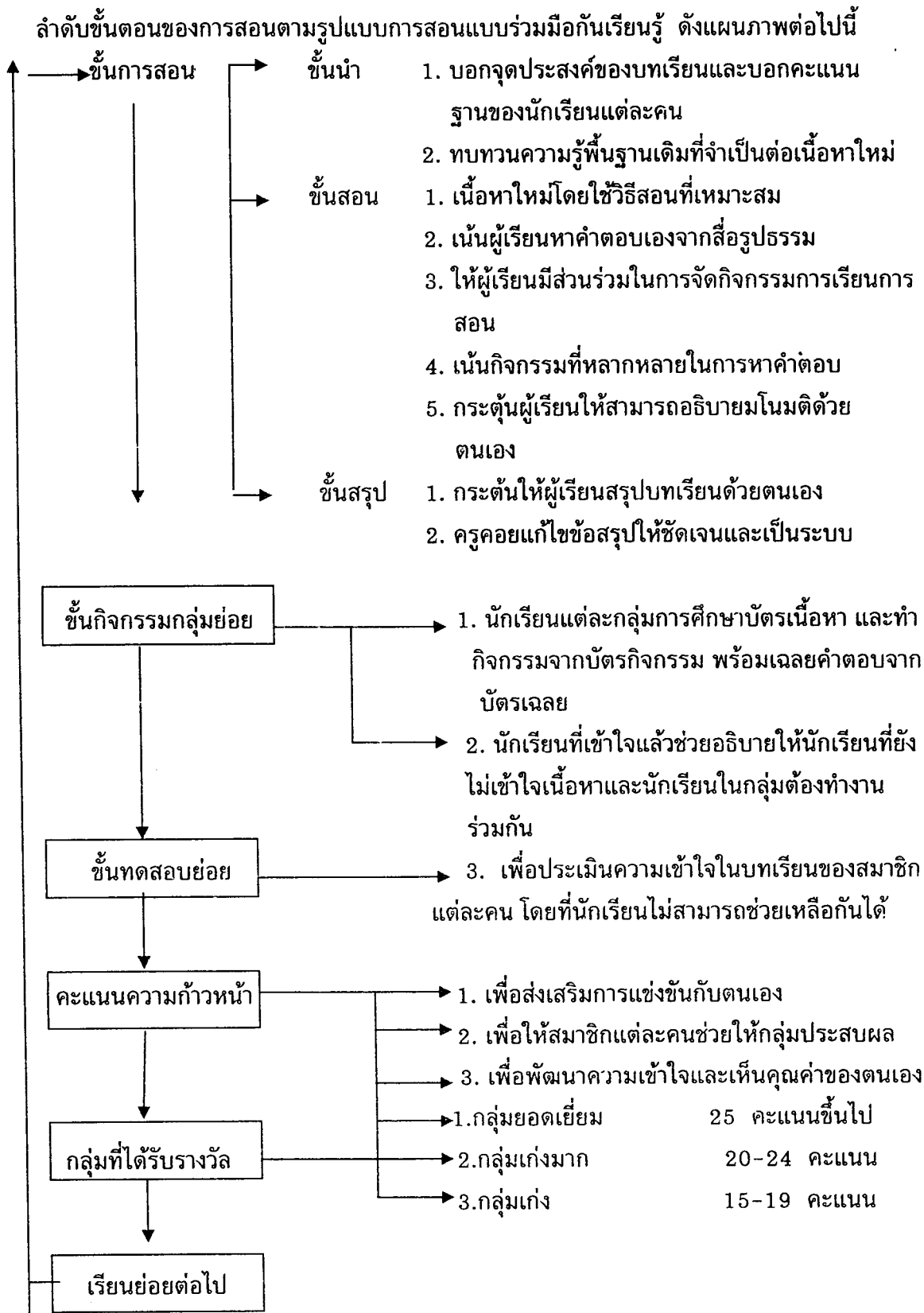
(1) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

- (2) การปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว
- (3) ความหมาย และความสามารถของแต่ละคนในกลุ่ม
- (4) ทักษะทางสังคม
- (5) กระบวนการกลุ่ม

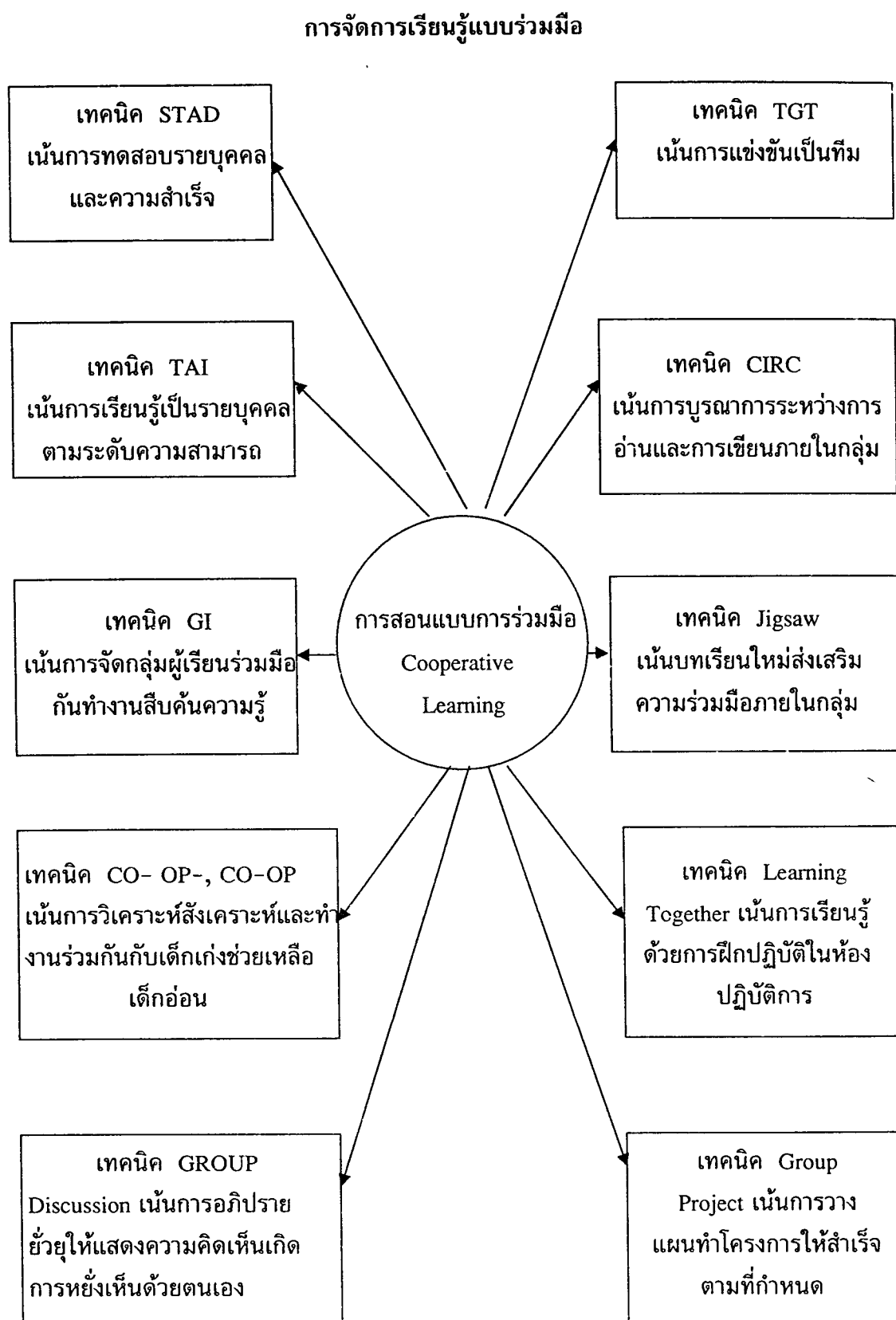
3) รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในงานเฉพาะอย่าง เช่น Group Investigation ของ Sharan อาจสรุปรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามแบบต่างๆ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แสดงรูปการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้รูปแบบต่างๆ

ภาพที่ 6 ขั้นตอนของการสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

ภาพที่ 7 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สำหรับการสอนโดยวิธีการการร่วมมือกันเรียนรู้ที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นรูปแบบซึ่งพัฒนาโดย Robert Slavin ซึ่งมีหลาย ๆ วิธี และมีหลักการ ขั้นตอนการกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดของรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบ STAD (Student Teams and Achievement Divisions)

STAD เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่ Robert Slavin และคณะได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุดและใช้แพร่หลายที่สุด เหมาะสำหรับครูผู้สอนที่เลือกใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่ระยะเริ่มแรก STAD มีส่วนประกอบที่สำคัญด้วยกันคือ

- 1) การนำเสนอบทเรียนต่อชั้น
- 2) การศึกษากลุ่มย่อย
- 3) การทดสอบย่อย
- 4) คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน
- 5) ทีมที่ได้รับการยกย่อง

1) การนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน เนื้อหาของบทเรียนจะถูกเสนอนักเรียนทั้งห้องโดยครูผู้สอนซึ่งจะใช้เทคนิควิธีการสอนรูปแบบใดขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาของบทเรียนและการตัดสินใจของครูเป็นสำคัญที่จะเลือกเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมโดยใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการอธิบายของครู การเสนอบทเรียนในชั้นนี้จะเหมือนกับการสอนปกติของครูแตกต่างเฉพาะการเสนอบทเรียนดังกล่าวจะต้องสัมพันธ์ และเน้นหน่วยการเรียนรู้จะต้องเป็นกลุ่มในชั้นต่อไปด้วยผู้เรียนจะต้องสนใจ และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอนเนื้อหา เพราะจะมีผลต่อเขาในการทำงานแบบทดสอบย่อย และผลการสอบจะเป็นตัวกำหนดคะแนนความก้าวหน้าของคนและกลุ่มด้วย

2) การศึกษากลุ่มย่อย กลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียน 4 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพศ หลังการเสนอเนื้อหาของครูต่อนักเรียนทั้งเรียนทั้งชั้นแล้ว นักเรียนจะแยกทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาตามใบตรวจงานและบัตรกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ โดยส่วนมากแล้วกิจกรรมจะอยู่ในรูปแบบตอบคำถามที่กำหนดให้ การอภิปราย การแก้ปัญหาร่วมกัน การเปรียบเทียบคำถาม และการแก้ความเข้าใจผิดของเพื่อนร่วมทีมกลุ่มเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของกลุ่ม คือ การเตรียมสมาชิกของกลุ่มให้พร้อมที่จะทำแบบทดสอบให้ได้ดีกว่าคะแนนฐานของตนเอง สมาชิกของกลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อกลุ่มของตนเอง กลุ่มจะต้องทำดีที่สุด เพื่อช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องติวและสอนเพื่อนร่วมกลุ่มในเนื้อหาที่จะเรียนและการทำงานของกลุ่มในลักษณะนี้จะเน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มการนับถือของตนเอง และการยอมรับเพื่อนร่วมทีม สิ่งนี้นักเรียนควรคำนึงในการทำงานกลุ่มย่อยมีดังนี้

- (1) นักเรียนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนในทีมให้ได้เรียนรู้เนื้อหาได้ถ่องแท้
- (2) ไม่มีใครจะเรียนหรือศึกษาเนื้อหาจบเพียงคนเดียว โดยที่เพื่อนในกลุ่ม

ยังไม่เข้าใจ

- (3) ถ้ายังไม่เข้าใจให้ปรึกษาเพื่อนในกลุ่มไม่ให้รบกวนกลุ่มอื่น
- (4) เพื่อนร่วมทีมต้องปรึกษากันเบา ๆ ไม่ให้รบกวนกลุ่มอื่น
- (5) ไม่ควรจบการศึกษากลุ่มย่อย จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในทีมทุกคนพร้อม

ที่จะทำข้อทดสอบ

- (6) ควรอธิบายคำตอบซึ่งกันและกันก่อนตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
- (7) ให้โอกาสผู้เรียนได้ตั้งชื่อทีม
- (8) นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้หรือย้ายที่ทำงานของกลุ่มได้
- (9) แนะนำให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานเป็นคู่หรือ 3 คนได้
- (10) ระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม ครูควรเดินรอบ ๆ ห้อง เพื่อให้นักเรียนมี

โอกาสปรึกษาและให้กำลังใจ

3) การทดสอบย่อย หลังจากเรียนได้ประมาณ 1-2 คาบ นักเรียนจะได้รับการทดสอบในระหว่างทำการสอบนักเรียนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน ทุกคนทำข้อสอบตามความสามารถของตนเอง

4) คะแนนความก้าวหน้า ความคิดที่อยู่เบื้องหลังของคะแนนในการพัฒนาตนเองของนักเรียนคือการให้นักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเองที่จะต้องทำให้มีเป้าหมายนั้นซึ่งนักเรียนจะทำได้หรือไม่จะขึ้นกับการทำงานหนักเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ทำมาแล้วในบทเรียนก่อนนักเรียนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุดเพื่อช่วยกลุ่มซึ่งจะทำไม่ได้เลยถ้าคะแนนการสอบต่ำกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อนหรือคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบที่คล้ายคลึงกันและแนวทาคความก้าวหน้าของนักเรียนสำหรับกลุ่มขึ้นอยู่กับคะแนนของเขาห่างจากคะแนนฐานมากน้อยเพียงใด

5) กลุ่มที่ได้รับการยกย่องและการยอมรับเกณฑ์การบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เพื่อจะได้รับรางวัลเมื่อคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยของกลุ่มเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้

การเตรียมการก่อนสอน

1. วัสดุการสอน ครูต้องเตรียมวัสดุการสอนที่ใช้ในการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วยบัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย รวมทั้งข้อสอบสำหรับทดสอบนักเรียนแต่ละคนหลังจากบทเรียนในแต่ละหน่วยแล้ว

2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียน 4 คน ซึ่งมีความสามารถทางวิชาการแตกต่างกัน กล่าวคือ ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน

1 คน ถ้าเป็นไปได้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศด้วย เช่น ประกอบด้วยชาย 2 คน หญิง 2 คน วิธีจัดนักเรียนเข้ากลุ่มอาจทำได้ดังนี้

2.1 จัดนักเรียนในชั้นจากเก่งที่สุด โดยยึดผลการเรียนที่ผ่านมาซึ่งอาจจะเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ เกรด หรือการพิจารณาตัดสินใจของครูเองเป็นส่วนประกอบครูอาจจะลำบากใจในการจัดลำดับแต่พยายามทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.2 หาจำนวนกลุ่มว่ามีกี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ฉะนั้นจำนวนทั้งหมดจะมีกี่กลุ่มให้หาจากการหารจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วย 4 ผลหารก็คือจำนวนกลุ่มทั้งหมด ถ้าหารไม่ลงตัวเราอนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิกเป็น 5 คนได้

2.3 กำหนดนักเรียนเข้ากลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีความสมดุลกันในประเด็นต่อไปนี้ คือ

- 1) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง
- 2) ระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยของทุกคนในกลุ่มในชั้นเรียนใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยทำได้ดังนี้คือให้ชื่อกลุ่มทั้ง 4 กลุ่มด้วยอักษร A – D จัดระดับผู้เรียนจากเก่งสุดไปหาอ่อนสุด แบ่งระดับจาก

ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นกลุ่มเก่ง

ลำดับที่ 5 ถึงที่ 8 เป็นกลุ่มปานกลางที่ 1

ลำดับที่ 9 ถึงที่ 12 เป็นกลุ่มปานกลางที่ 2

ลำดับที่ 13 ถึงที่ 16 เป็นกลุ่มอ่อน

จากนั้นให้แต่ละระดับจับฉลากตัวอักษรเพื่อเข้ากลุ่ม นักเรียนที่จับฉลากตัวอักษรเดียวกันจะได้อยู่กลุ่มเดียวกัน

2.4 การจัดเตรียมใบสรุปผลของกลุ่ม ซึ่งอาจจะออกแบบดังตารางที่ 2 หลังจากจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแล้ว เราสามารถกรอกรายชื่อสมาชิกแต่ละกลุ่มไปลงใบสรุปผลของแต่ละกลุ่มได้ การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มดังกล่าวอาจจัดได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับผู้เรียน	อันดับ	ชื่อกลุ่ม	ระดับผู้เรียน	อันดับ	ชื่อกลุ่ม
นักเรียนเก่ง	1	จับฉลาก	นักเรียนปานกลาง ที่ 2	9	จับฉลาก
	2	A		10	A
	3	B		11	B
	4	C		12	C
นักเรียนปานกลาง ที่ 1	5	จับฉลาก	นักเรียนอ่อน	13	จับฉลาก
	6	A		14	A
	7	B		15	B
	8	C		16	C
		D			D

การจัดเตรียมใบบันทึกคะแนนของกลุ่มออกแบบได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ใบสรุปผลของกลุ่ม

ที่	ชื่อ - สกุล	คะแนนฐาน	คะแนนสอบย่อย	คะแนนความก้าวหน้า
1	เด็กชายอิทธิพล	95	98	20
2	เด็กหญิงสุธิดา	90	91	20
3	เด็กหญิงสุพรรณษา	70	75	20
4	เด็กหญิงน้ำตาล	80	79	10
คะแนนรวมของกลุ่ม		335	343	70
คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม		83.75	85.75	17.50
เกณฑ์ความก้าวหน้าของกลุ่ม				ทีมเก่ง(Good Team)

3. การหาคะแนนฐานของนักเรียน คะแนนฐานของนักเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนหรือผลของการทดสอบย่อยมาถ้าเราเริ่มใช้ STAD หลังจากที่เราได้ทดสอบย่อยไปแล้ว 2 – 3 ครั้ง ให้ใช้ผลเฉลี่ยของคะแนนจากผลการทดสอบย่อยดังกล่าวเป็นคะแนนฐานหรืออาจใช้คะแนนเฉลี่ยจากที่กล่าวมาแล้วมาเป็นคะแนนฐานก็ได้ จากที่กล่าวมาแล้ว อาจมีวิธีคิดคำนวณดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การคิดคำนวณฐานคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

เกรดของปีที่ผ่านมา	คะแนนฐาน
A	90
A- / B+	85
B	80
B- / C+	75
C	70
C- / D+	65
D	60
F	55

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบย่อย 3 ครั้ง

คะแนนของสมปอง 90

84

87

261 หาร 3 เท่ากับ 87

ฐานคะแนนของสมปอง คือ 87

4. การคิดคำนวณความก้าวหน้าของแต่ละคนและทีม คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในทีม คิดคำนวณจากผลต่างระหว่างคะแนนของผลการสอบย่อย กับคะแนนฐานของแต่ละคนซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน

การคิดคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การคิดคะแนนความก้าวหน้า

คะแนนจากการทดสอบ	คะแนนความก้าวหน้า
ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	0
ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐาน 1 - 10 คะแนน	10
ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐาน 0 - 10 คะแนน	20
ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐานเกิน 10 คะแนน	30
ได้คะแนนยอดเยี่ยม	30

คะแนนของทีมคิดคำนวณจากการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในทีม ทีมจะได้รับการยกย่องหรือได้รับรางวัลจะยึดเกณฑ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 เกณฑ์กำหนดทีมที่ได้รับการยกย่อง

คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยทีม	เกณฑ์ที่ได้รับการยกย่อง
สูงกว่า 25 คะแนนขึ้นไป	ทีมยอดเยี่ยม (Super Team)
20 - 24	ทีมเก่งมาก (Great Team)
15 - 19	ทีมเก่ง (Good Team)

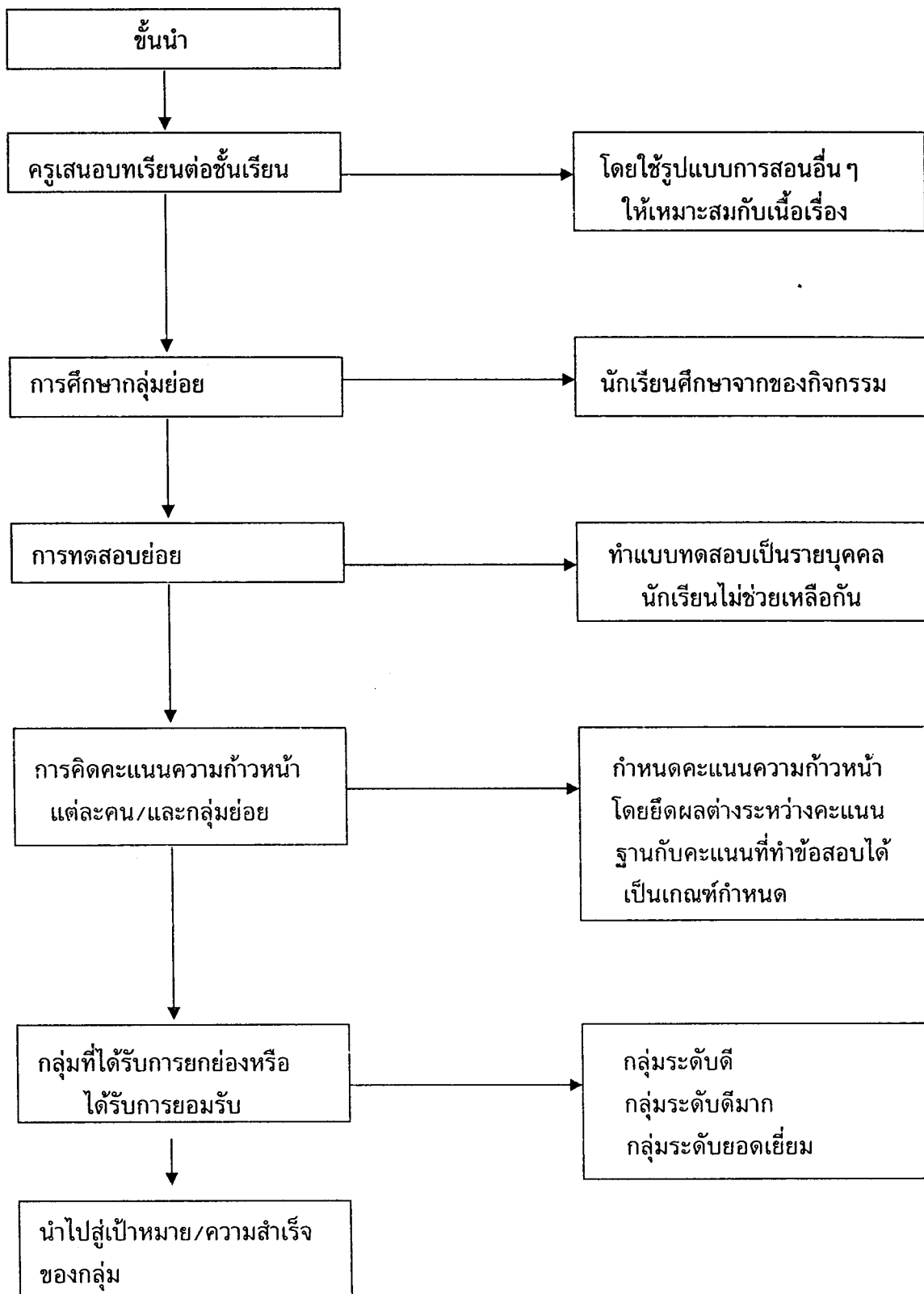
หมายเหตุ การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD จะมีการเปลี่ยนทีมหรือจัดทีมใหม่เมื่อทำการสอนได้ประมาณ 5-6 สัปดาห์ เป็นการให้นักเรียนได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่างๆ กับเพื่อนคนอื่นในชั้นได้ทั่วถึง

ในการทดสอบย่อย อาจทำเป็นแบบรายงานการทดสอบย่อยและคะแนนความก้าวหน้าได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แบบรายงานการทดสอบย่อย และคะแนนความก้าวหน้า

ชื่อ - สกุล	ทดสอบครั้งที่		
	คะแนนฐาน	คะแนนจากการทดสอบ	คะแนนความก้าวหน้า
เด็กชายอิทธิพล	95	98	20
เด็กหญิงสุริดา	90	91	20
เด็กหญิงสุพรรณษา	70	75	20
เด็กหญิงน้ำตาล	80	79	10

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธี STAD

ภาพที่ 8 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธี STAD

2. รูปแบบ TGT (Team – Geam – Tournament)

TGT มีลักษณะใกล้เคียงกับ STAD แตกต่างกันว่า TGT จะไม่มีการทดสอบ แต่จะใช้วิธีการเล่นเกมแข่งขันตอบปัญหาแทน TGT ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) การนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน
- 2) การเรียนกลุ่มย่อย
- 3) การเล่นเกมการแข่งขันตอบปัญหา
- 4) การยกย่องทีมที่ประสบผลสำเร็จ

1) การนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

มีลักษณะเช่นเดียวกับ STAD ครูจะทำการสอนเนื้อหาในบทเรียน โดยเทคนิควิธีที่เหมาะสม

2) การเรียนกลุ่มย่อย

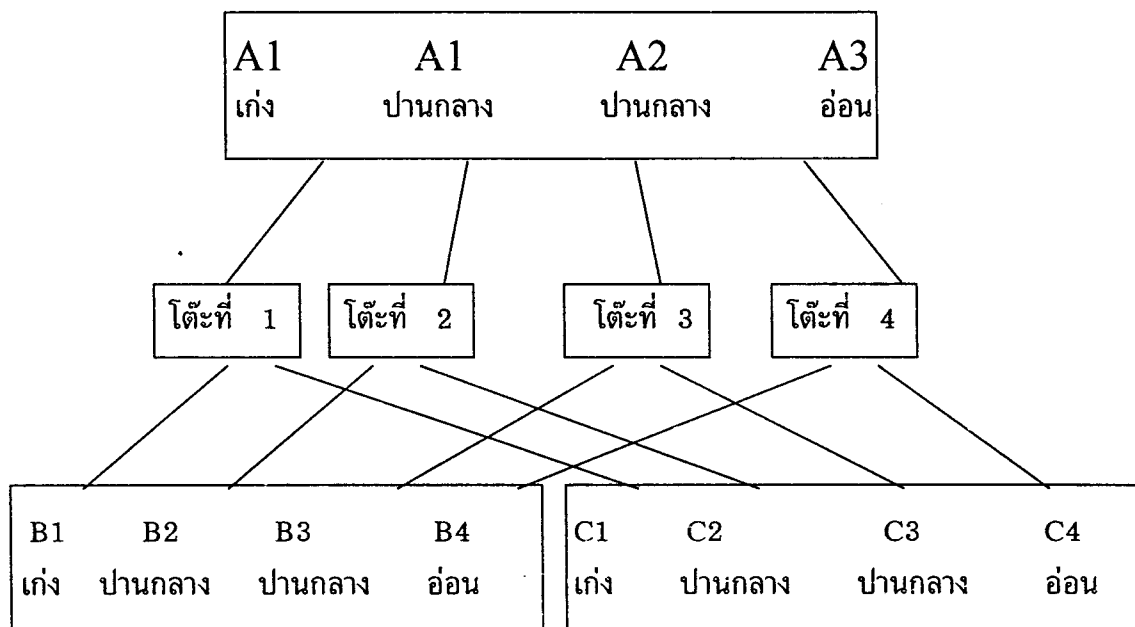
มีลักษณะเช่นเดียวกับ STAD ครูควรกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนทราบว่า งานของกลุ่มจะได้ดีต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันละกัน

3) การเล่นเกมแข่งขันตอบปัญหา

เกมการแข่งขันตอบปัญหา เกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เกมประกอบด้วยผู้เล่น 4 คน ซึ่งแต่ละคนจะเป็นตัวแทนของกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม กำหนดนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อเล่นเกม จึงยึดหลักนักเรียนที่มีความสามารถเท่าเทียมกันกล่าวคือ นักเรียนเก่งของแต่ละกลุ่มแข่งขันกัน นักเรียนแต่ละกลุ่มจะแข่งขันกัน นักเรียนอ่อนของแต่ละกลุ่มก็ต้องแข่งขันกัน การที่นักเรียนที่มีความสามารถแต่ละกลุ่มมาแข่งขันกัน เพื่อให้นักเรียนแข่งขันกับตัวเอง นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสให้ความช่วยเหลือกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน ถ้านักเรียนแต่ละคนเตรียมตัวให้ดีที่สุด การแข่งขันเกมจะกระทำประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หลังจากการแข่งขันเกมไปแล้ว สัปดาห์ต่อไปนักเรียนอาจถูกเปลี่ยนไปแข่งขันกับโต๊ะเกมอื่นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการแข่งขันของสัปดาห์ก่อนว่า ผลการแข่งขันนั้นนักเรียนอยู่ในตำแหน่งใด ถ้าได้ตำแหน่งที่ 1 อาจถูกเปลี่ยนไปแข่งขันในโต๊ะที่เกมการแข่งขันยากขึ้นกว่าเดิม เช่น ย้ายจากโต๊ะเกมที่ 4 ไปโต๊ะเกมที่ 5 เป็นต้น และเช่นกันถ้าได้ตำแหน่งสุดท้ายก็อาจถูกเลื่อนไปแข่งขันในโต๊ะเกมที่ง่ายลงเช่นเดียวกัน เช่น ย้ายจากโต๊ะที่ 2 ไปโต๊ะที่ 1 เป็นต้น

รูปแบบการจัดตัวแทนของกลุ่มเข้าแข่งขัน

กลุ่ม A

ภาพที่ 9 รูปแบบการจัดตัวแทนของกลุ่มเข้าแข่งขัน

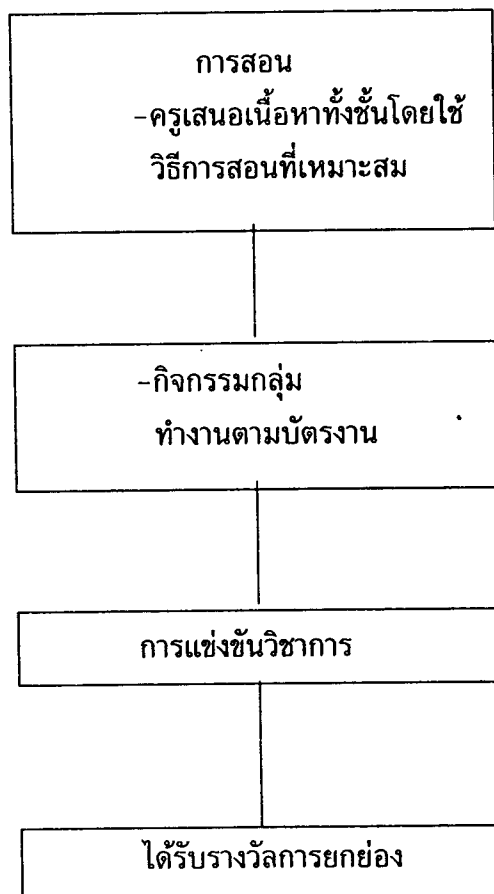
4) การยกย่องทีมที่ประสบผลสำเร็จ

ทีมที่คะแนนรวมถึงเกณฑ์ที่กำหนด จะได้รับรางวัลหรือการยกย่อง ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดจะให้เกณฑ์เดียวกับ STAD

ตัวอย่างแบบบันทึกคะแนนของทีมและการคิดคะแนนของทีม

ชื่อทีม

สมาชิก	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4
คะแนนรวม				
คะแนนเฉลี่ย				
รางวัลของทีม	ทีมยอดเยี่ยม			ทีมเก่ง

ภาพที่ 10 สรุปกลวิธีการสอนแบบ TGT

3. รูปแบบ TAI (Team Assisted Individualization)

สุลัดดา ลอยฟ้า (2536) ได้กล่าวถึง TAI ไว้ว่า เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในลักษณะของการผนวกแนวคิดของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กับการสอนรายบุคคล (Individualization instruction) โดยมุ่งตอบสนองต่อลักษณะความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน TAI ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้หลักของการร่วมมือกันเรียนรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนรายบุคคลการนำ TAI ไปใช้ต้องยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ครูต้องลดบทบาทในด้านการจัดการและการตรวจผลงานของนักเรียน
- 2) ครูต้องใช้เวลาอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของการสอนกลุ่มเล็กในแต่ละบทเรียน
- 3) การจัดระบบการเรียนการสอนต้องไม่ซับซ้อนเพื่อให้นักเรียนดำเนินการเรียนการสอนแทนครูได้
- 4) เอกสารประกอบหน่วยการเรียนรู้ จะต้องอยู่ในเกณฑ์ลักษณะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากเรียนและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว

5) ควรตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่เสียเวลาเรียนรู้เนื้อหาที่ตนเองรู้แล้วหรือเพื่อป้องกันนักเรียนไม่ได้เรียน เนื้อหาที่ยากเกินไปการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจะทำให้ครูทราบระดับความสามารถของนักเรียนและจะได้จัดบทเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน

6) นักเรียนจะต้องตรวจผลงานเพื่อนในกลุ่มได้

7) รูปแบบการสอนจะต้องสร้างเงื่อนไขเพื่อพัฒนาเจตคติต่อเพื่อนและยอมรับคุณค่าซึ่งกันและกัน

รูปแบบการสอนแบบ ATI

TAI ถูกพัฒนาในระดับ 3-6 และปัจจุบัน TAI ก็ถูกประยุกต์ใช้ในการสอนระดับอุดมศึกษาแล้ว TAI ก็ถูกประยุกต์ใช้ในการสอนระดับอุดมศึกษาแล้ว TAI มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. กลุ่มย่อย กลุ่มย่อยในการเรียนมีประกอบด้วยนักเรียน 4-5 คน ที่ละความสามารถ เพศ การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มมีวิธีการจัดเช่นเดียวกับ STAD

2. การทดสอบจัดอันดับ ก่อนเริ่มเรียนตามโปรแกรมของ TAI นักเรียนจะต้องได้รับการทดสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาก่อนว่าอยู่ในระดับใด เพื่อผู้สอนจะได้กำหนดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละคน

3. เอกสารประกอบหน่วยการเรียนรู้ หลังจากได้เริ่มเรียนมโนคติหลักจากครูในการสอนในกลุ่มเล็กแล้ว นักเรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งจากเอกสารประกอบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งได้จัดทำสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยเอกสารต่างๆ ดังนี้

3.1 บัตรเนื้อหา บัตรเนื้อหาประกอบด้วย บทสรุปของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวครูได้ทำการสอนแล้วในชั้นการสอนกลุ่มเล็กการระบุทักษะที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนรวมทั้งบอกขั้นตอนหรือเทคนิควิธีที่สำคัญในการแก้ปัญหา

3.2 บัตรกิจกรรม ชุดของบัตรกิจกรรมจะประกอบไปด้วย บัตรกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะย่อยหรือมโนคติย่อยต่างๆเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะหรือมโนคติหลักที่ระบุไว้ในบัตรเนื้อหาโดยปกติหนึ่งบัตรจะฝึกมโนคติหรือทักษะเพียงอย่างเดียวในแต่ละบัตรกิจกรรมจะประกอบไปด้วยคำถาม หรือปัญหาที่จะให้นักเรียนฝึกตอบหรือแก้ปัญหาประมาณ 16 ปัญหาโดยแบ่งออกเป็นชุดๆละ 4 ปัญหาแต่ละชุดจะคู่ขนานกัน

3.3 แบบทดสอบย่อย (Formative Test) ประกอบด้วยแบบทดสอบที่ประเมินความรู้ความสามารถในมโนคติหรือทักษะที่ใช้ในหน่วยการเรียนรู้ โดยปกติแบบทดสอบจะมี 5 ชุดคือฟอร์ม A ฟอร์ม B ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ขนานกันแต่ละชุดจะมีข้อคำถามประมาณ 10 ข้อ

3.4 แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยคำถามประมาณ 10 ข้อ

3.5 บัตรเฉลย ประกอบด้วยบัตรเฉลยบัตรกิจกรรมและบัตร บัตรเฉลยแบบทดสอบย่อยทั้ง 2 ชุด และบัตรเฉลยประจำแบบทดสอบแบบทดสอบประจำหน่วย การเรียน

4. การสอนกลุ่มเล็ก ทุกชั่วโมงครูจะสอนบทเรียนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้แก่นักเรียนนักเรียนในกลุ่ม ให้เข้าใจในมโนคติและความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติกับสภาพปัญหาในชีวิตประจำวันในขณะที่ครูสอนกลุ่มเล็กที่เรียนในหน่วยการเรียนรู้เดียวกันอยู่นั้นนักเรียนที่เหลือจะศึกษาหรือทำงานในหน่วยของตนต่อไป

5. การสอนกลุ่มเล็ก หลังจากที่เราเรียนจากครูแล้วนักเรียนแต่ละคนจะเรียนจากเอกสารประกอบหน่วยการเรียนรู้ตนเองในกลุ่มของตนเองต่อไป

5.1 จับคู่กันหรือจับกลุ่ม 3 คน เพื่อตรวจผลงานให้กันและกัน

5.2 การศึกษาเอกสารประกอบหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่เข้าใจอาจปรึกษาเพื่อนในกลุ่มได้

5.3 เมื่อศึกษาบัตรเนื้อหาแล้ว นักเรียนจะต้องทำงานตามบัตรกิจกรรมโดยทำทีละชุด ทำชุด 4 คำถามก่อนแล้วให้เพื่อนตรวจให้ถ้าทำถูกก็จะได้รับคำถามชุดที่ยากขึ้นต่อไปถ้าทำไม่ถูกให้ศึกษาเนื้อหาใหม่อีกครั้งหนึ่งเมื่อผ่านแล้วก็ทำชุดต่อไปจนครบ

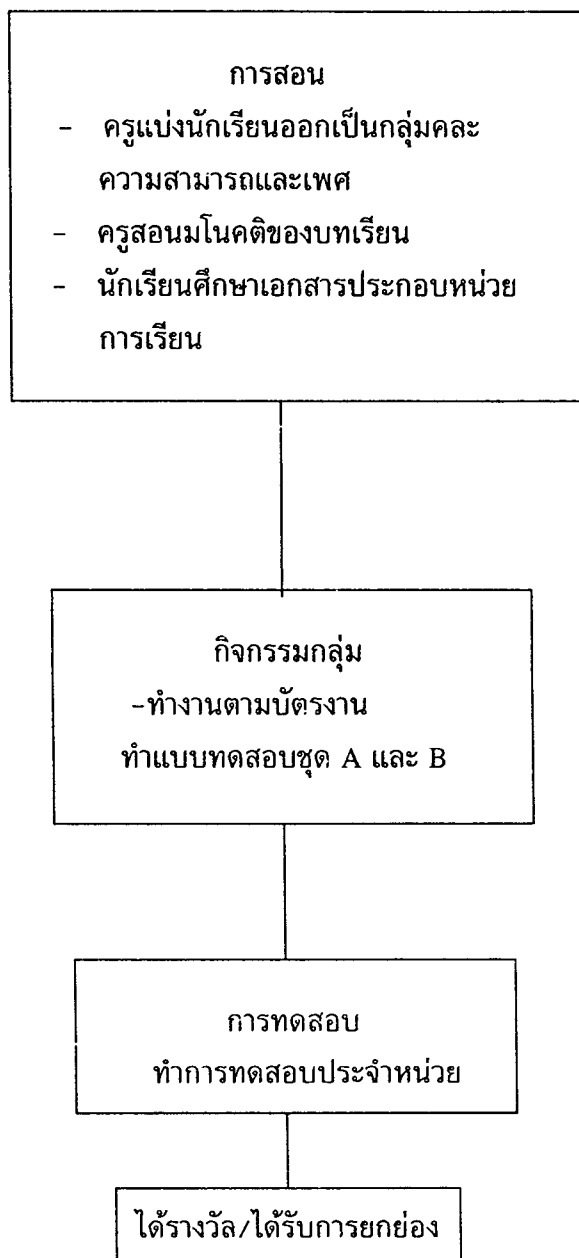
5.4 เมื่อทำงานจากบัตรกิจกรรมหมดแล้วนักเรียนจะต้องทำงานทดสอบกลุ่มย่อยซึ่งมีคำถามทั้งหมด 10 ข้อ หากนักเรียนทำถูก 8 ข้อใน 10 ข้อ จะได้ทำการทดสอบประจำหน่วยได้แต่ถ้านักเรียนตอบถูกน้อยกว่า 8 ข้อ ครูจะต้องเรียกพบเพื่อช่วยเหลือแล้วทำการทดสอบซ้ำอีก

5.5 เมื่อนักเรียนสอบผ่าน From A แล้วนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบประจำหน่วยได้ซึ่งถ้าทำถูกอย่างน้อย 12 ใน 15 ข้อ จะเลื่อนไปเรียนในหน่วยต่อไปแต่ถ้าทำได้ 12 ข้อต้องทำการสอนเสริมต่อไป

6. คะแนนของทีม ทีมที่ได้รับการยกย่อง การคิดคะแนนของทีมกระทำทุกสัปดาห์ ซึ่งคิดคำนวณจากจำนวนหน่วยการเรียนรู้ที่ได้ของสมาชิกภายในกลุ่มและคะแนนเฉลี่ยที่สมาชิกแต่ละคนทำได้ในแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ครูและนักเรียนจะร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาว่าทีมใดจะได้รับการยกย่องว่าเป็นทีมยอดเยี่ยม ทีมเก่งมาก ทีมเก่ง

7. การสอนทั้งชั้น ประมาณทุก 3 สัปดาห์ ครูจะหยุดโปรแกรมการสอนรายบุคคลมาสอนทั้งชั้นซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ โดยจะสอนเทคนิคหรือทักษะการแก้ปัญหาที่จำเป็นที่สามารถเรียนร่วมกันได้ทั้งชั้น

สรุปกลวิธีการสอนแบบ TAI

ภาพที่ 11 สรุปกลวิธีการสอนแบบ TAI

4. รูปแบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition)

สุจิตตา ลอยฟ้า (2535) กล่าวถึง CIRC ว่าเป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งออกแบบเพื่อการสอน อ่าน เขียน และใช้ภาษาในระดับประถมศึกษาเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นหลักการของ CIRC จะคำนึงถึงการสอนกลุ่มเล็กที่มีความสามารถ

ใกล้เคียงกันและขนาดเดียวกันก็ให้ความสำคัญของการทำงานกลุ่มที่มีสมาชิกความสามารถแตกต่างกันในแง่ของความสามารถและลักษณะอื่น ๆ ด้วย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน CIRC

CIRC ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 ประการคือ กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมการสอนจับใจความโดยตรงและกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างการเรียนและการใช้ภาษาในแต่ละกิจกรรมเหล่านี้นักเรียนจะเรียนและทำงานในกลุ่มย่อยของตนในทุกกิจกรรมจะมีลำดับขั้นในการทำกิจกรรมคือเริ่มด้วยครูเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน ฝึกทักษะในกลุ่มย่อยและรายบุคคลลักษณะที่สำคัญของ CIRC มีดังนี้คือ

1. กลุ่มการอ่าน นักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มตามความสามารถในการอ่านประมาณ 2-3 กลุ่ม

2. กลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่มการอ่านนักเรียนจะจับคู่กันนอกจากนั้นแต่ละคู่จะถูกกำหนดให้เข้ากลุ่มย่อยกล่าวคือ สมาชิกในกลุ่มย่อยจะประกอบด้วยสมาชิกในกลุ่มอ่านกลุ่มละ 2 คน กิจกรรมส่วนใหญ่ที่กระทำในกลุ่มย่อยมักจะถูกกำหนดเป็นคู่ๆในขณะเดียวกันก็จะมีหนึ่งคู่ที่กำลังเรียนการอ่านจากครูในกลุ่มย่อยการอ่านของตนเวลาส่วนมากนักเรียนจะเรียนในกลุ่มย่อยกับคู่ของตนขณะที่ครูสอนในกลุ่มอ่านหรืออาจจะกำลังให้คำปรึกษากับนักเรียนคนอื่นเป็นรายบุคคลคะแนนของทีมจะกำหนดจากคะแนนการทดสอบย่อยทุกครั้งคะแนนจากการเขียนซึ่งเป็นผลงานของกลุ่ม และคะแนนจากรายงานการอ่านหนังสือ คะแนนเหล่านี้จะนำมาคิดเป็นคะแนนของทีมทีมที่ได้คะแนน 95 % ในทุกกิจกรรมที่กำหนดให้จะถูกพิจารณาเป็นทีม ยอดเยี่ยม 90 % เป็นทีมเก่งมาก และ 85% เป็นทีมเก่งและจะได้รับรางวัลตามที่กำหนดไว้ก่อนเริ่มเรียน

3. กิจกรรมพื้นฐาน ครูสอนนักเรียนในกลุ่มโดยกำหนดเรื่องหรือหนังสือให้อ่าน และอภิปรายตามความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มกิจกรรมเหล่านี้จะกระทำทุกวัน ประมาณ 20 นาที ในการสอนครูกำหนดจุดประสงค์ของการอ่านแนะนำคำศัพท์บทวนคำศัพท์เดิม อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนจะกระทำดังนี้ การแนะนำคำศัพท์ใหม่ จะจัดกิจกรรมการสาธิตความหมายของคำโดยนักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ หลายๆครั้งจนคล่องการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านเน้นทักษะเกี่ยวกับการทำนายหรือการคาดคะเน เหตุการณ์ล่วงหน้ารวมทั้งระบุปัญหาในเรื่อง หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละคนจะได้รับชุดเอกสารประกอบซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆที่นักเรียนจะต้องทำในกลุ่มย่อยของตนตามลำดับดังนี้

3.1 กิจกรรมการอ่านกับเพื่อนร่วมทีม (Partner Reading) นักเรียนจะอ่านเรื่องที่กำหนดไว้ในใจหลังจากนั้นจะผลัดเปลี่ยนการอ่านออกเสียงกับคู่ทีม ย่อหน้าต่อย่อหน้าคนที่ฟังจะต้องแก้ไขเมื่อเพื่อนอ่านผิดพลาด ครูคอยตรวจสอบการกระทำของนักเรียนโดยเดินไปมารอบๆและฟังการอ่านของนักเรียน

3.2 กิจกรรมการอ่านไวยากรณ์ในเรื่องที่อ่าน และเขียนเรื่องสัมพันธ์กันนักเรียน จะต้องตอบคำถามที่เตรียมไว้ในชุดประกอบการสอน ที่ถามเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่กำหนดในเรื่องที่อ่านที่นักเรียนอ่านได้ครึ่งหนึ่งของนักเรียนจะถูกสั่งให้หยุด และให้ระบุลักษณะของตัวละครในเรื่องสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องทั้งทำนายว่าปัญหาจะถูกแก้ไขอย่างไรในตอนสุดท้ายจะเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องทั้งหมด และให้นักเรียนเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านประมาณ 2- 3 ย่อหน้า เช่น อาจจะให้นักเรียนเขียนเรื่องที่คล้ายกัน แต่ให้ตอนจบแตกต่างกันออกไปเป็นต้น

3.3 กิจกรรมการอ่านออกเสียงคำศัพท์ คำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ที่ยากในเรื่องจะถูกกำหนดให้นักเรียนต้องอ่านออกเสียงคำศัพท์เหล่านี้ให้ถูกต้องและรวดเร็ว โดยให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงกับเพื่อนคู่ทีมโดยผลัดกันอ่านออกเสียงจนกระทั่งอ่านได้คล่องแคล่ว รวดเร็วและถูกต้อง

3.4 กิจกรรมความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จากคำศัพท์ใหม่ทั้งหมดในเรื่องที่อ่าน นักเรียนจะต้องหาความหมายจากพจนานุกรม และแต่งประโยคโดยใช้คำศัพท์ดังกล่าว

3.5 กิจกรรมการเล่าเรื่อง หลังจากอ่านเรื่องในกลุ่มการอ่านของตนแล้วในกลุ่มย่อย นักเรียนจะต้องกลับมาเล่าเรื่องย่อที่ตนได้อ่านมาเล่าให้เพื่อนในกลุ่มย่อยของตนฟัง

3.6 กิจกรรมการสะกดคำ ในกลุ่มย่อยนักเรียนจะทดสอบเพื่อนคู่ทีมของตนเกี่ยวกับการสะกดคำ โดยให้เขียนชื่อคำศัพท์กิจกรรมการที่ยังสะกดไม่ได้ไว้ทดสอบ จนกระทั่งไม่มีรายชื่อ คำศัพท์ที่สะกดไม่ได้

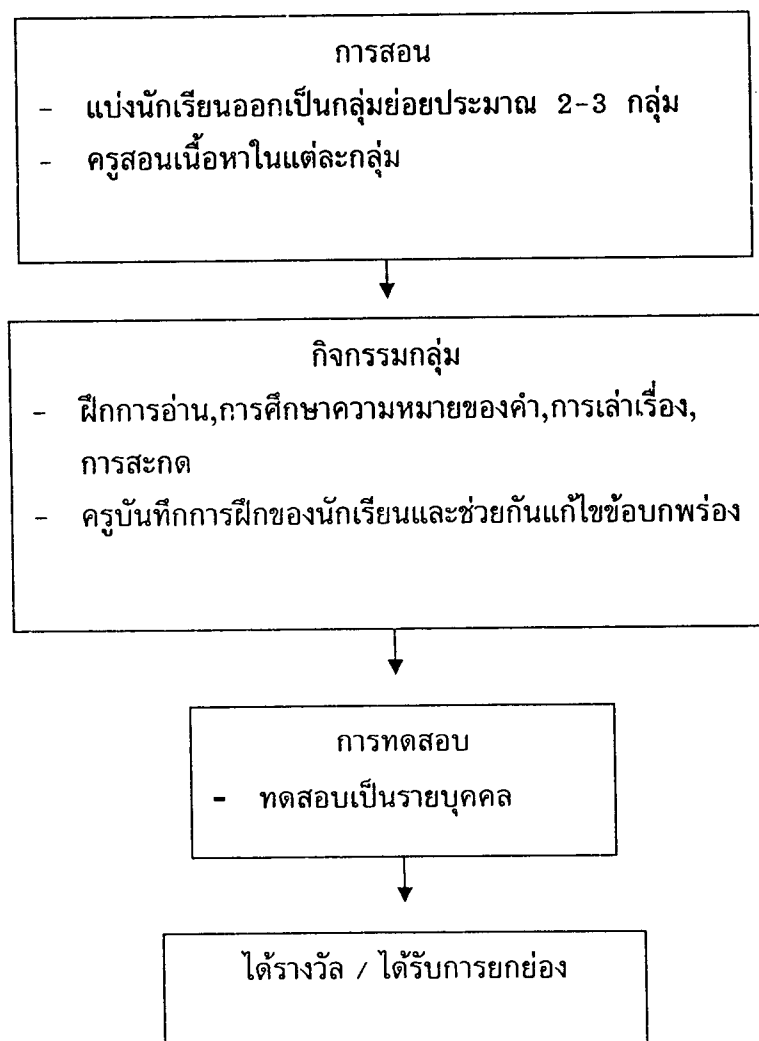
4. การตรวจสอบของเพื่อนคู่ทีม (Partner Checking) หลังจากให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบแล้ว นักเรียนจะต้องให้เพื่อนคู่ทีมเซ็นชื่อกำกับไว้แต่ละกิจกรรม เพื่อแสดงว่าตนได้ทำกิจกรรมดังกล่าวครบถ้วน และบรรลุตามเกณฑ์หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละวันจำนวนกิจกรรมที่นักเรียนทำสำเร็จครบถ้วนจะถูกระบุไว้ แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง อาจจะทำการเสร็จก่อนที่กำหนดไว้โดยใช้เวลาที่อ่านหนังสือตามความสนใจ

5. การทดสอบย่อย (Test) หลังจากเรียนได้ 3 คาบ นักเรียนจะต้องทำการทดสอบย่อยเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยให้สร้างประโยคคำศัพท์ที่กำหนดให้ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ดังกล่าวเพื่อนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน คะแนนจากการประเมินการเขียนเรื่องที่สัมพันธ์กันจะเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อคะแนนของทีมแต่ละสัปดาห์

6. การสอนอ่านจับใจความโดยต้อง ในแต่ละสัปดาห์ครูจะใช้เวลา 1 วันสอนการอ่านจับใจความโดยตรงกับนักเรียน โดยมุ่งพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียน เช่น บอกใจความที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่อ่าน การสรุปอ้างอิงหลังจากสอนแต่ละบทเรียนจะฝึกอ่านจับใจความจากเอกสารประกอบ หรือการเล่นเกมนเป็นกลุ่มย่อยในชุดคำถามแรกหลังจากนั้นให้แต่ละคู่ตอบคำถามและอภิปรายในปัญหาของชุดที่ 2

7. การผสมผสานระหว่างการใช้ภาษาระหว่างการเรียน ในช่วงของการใช้ภาษานักเรียนจะทำงานในกลุ่มย่อย โดยใช้ทักษะในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานไปสู่กิจกรรมในการเขียนเช่น นักเรียนจะเรียนคำขยายในบทเรียนการเรียนรู้แบบบรรยาย หรือการเรียนรู้ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในการเขียนเรื่องในแบบการสนทนาโต้ตอบกัน กิจกรรมจะเขียนจะเป็นการพัฒนาการเขียนตามกระบวนการเขียนจากการวางกรอบแนวความคิด การวางโครงเรื่อง การปรับปรุงแก้ไขใหม่ การตรวจทานซึ่งแต่ละชั้นนักเรียนจะปรึกษาเพื่อนร่วมทีมในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดพิมพ์ผลงานในรูปของกลุ่มย่อย

8. รายงานการอ่านหนังสือตามความสนใจ นักเรียนจะถูกกำหนดให้อ่านหนังสือตามรายชื่อหนังสือที่กำหนดให้อย่างน้อยวันละ 20 นาที ที่บ้านทุกครั้งผู้ปกครองต้องลงรายชื่อกำกับในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้เป็นหลักฐานว่านักเรียนได้ปฏิบัติจริง

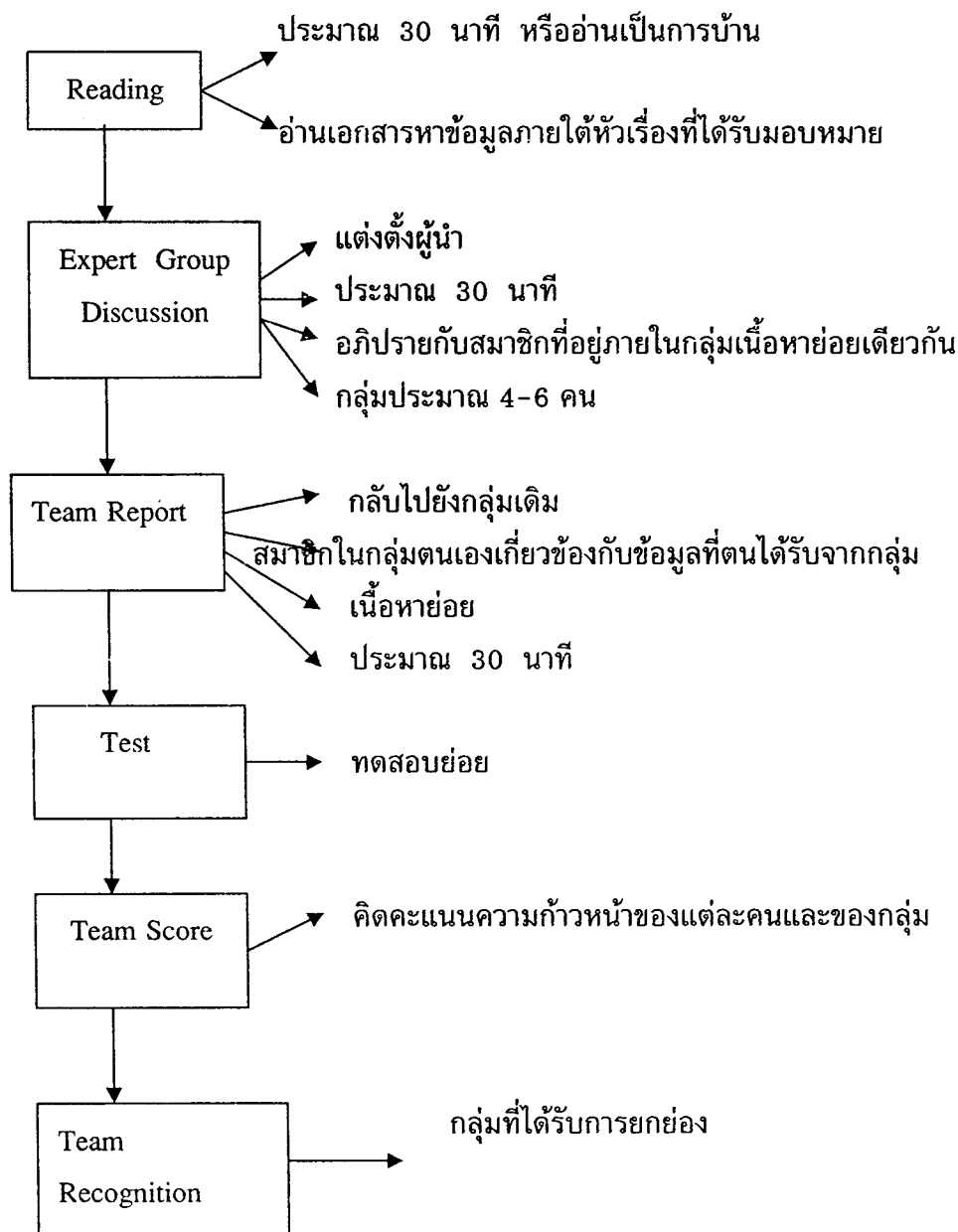
ภาพที่ 12 รูปแบบการจัดการการเรียนการสอนของ CIRC

5. รูปแบบ Jigsaw II

Slavin ได้ให้รายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้ (สุลัดดา ลอยฟ้า, 2537)

1. การเตรียมการเบื้องต้นของครูผู้สอน การแบ่งกลุ่ม การทดสอบย่อย การคิดคะแนนความก้าวหน้าและเกณฑ์การพิจารณา กลุ่มที่ได้รับการยกย่องเหมือนกับรูปแบบ STAD ทุกประการผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ Jigsaw II ซึ่ง Slavin (1986) ได้เสนอภาพดังต่อไปนี้

รายละเอียดของการจัดกิจกรรมตามวิธี Jigsaw II (Slavin, 1986)

ภาพที่ 13 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบ Jigsaw II

2. เนื้อหาที่เหมาะสม Jigsaw II เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจมากกว่าการฝึกทักษะเน้นการบรรยายวิชาที่เหมาะสมได้แก่ วิชาสังคมศึกษา วรรณคดี และวิทยาศาสตร์บางเรื่อง

3. ลำดับการสอนแบบ Jigsaw II มีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นนำ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนั้น ๆ ว่าต้องการให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างไร และจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนเนื้อหาที่ครูผู้สอนได้มอบหมายให้นักเรียนอ่านล่วงหน้ามาแล้ว โดยอาจใช้คำถามเนื้อหาทบทวนอย่างคร่าว ๆ ว่าเรื่องที่อ่านล่วงหน้ามานั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประเด็นปัญหาที่หน้าสนใจอย่างไรบ้าง

2) ขั้นศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group Study) หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมแจ้งจุดประสงค์ในขั้นนำแล้ว ครูผู้สอนก็จะให้นักเรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อ ประเด็นปัญหาที่จะศึกษาในกลุ่มย่อยตามความสนใจ ซึ่งหัวข้อมี 4 หัวข้อ โดยที่ครูได้กำหนดมาล่วงหน้าก่อนแล้ว จากนั้นครูผู้สอนก็จัดนักเรียนเข้ากลุ่มเดิม (ตามแผนการสอนที่ 1) ที่ได้กำหนดไว้แล้วเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มตกลงกันว่าสมาชิกคนใดสนใจในประเด็นหรือหัวข้อเรื่องใด โดยที่สมาชิกทุกคนจะต้องเข้าศึกษาคนละ 1 หัวข้อตามความสนใจ หากสมาชิกสนใจในหัวข้อประเด็นปัญหาเดียวกันเกิน 1 คน ก็ให้สมาชิกภายในกลุ่มตกลงกันว่าสมาชิกคนใดควรเข้าศึกษาเรื่องใดจึงจะเหมาะสม เมื่อตกลงกันได้แล้วสมาชิกแต่ละคนก็แยกกันเข้าศึกษาประเด็นปัญหาที่ตนเองได้เลือกโดยปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในบัตรกิจกรรมร่วมกับสมาชิกจากกลุ่มอื่น ๆ ที่สนใจตรงกัน

3) ขั้นศึกษากลุ่มย่อย ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากขั้นศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหลังจากสมาชิกจากกลุ่มเดิมกลับจากการศึกษากลุ่มย่อยที่ตนสนใจแล้วก็เป็นการนำเสนอเนื้อหาความรู้สิ่งที่ตนเองได้ศึกษามา โดยที่สมาชิกภายในกลุ่มเดิมผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอตามลำดับหัวข้อเรื่อง ซึ่งในขณะที่สมาชิกคนใดนำเสนอเนื้อหา สมาชิกที่เป็นผู้ฟังอาจจะมีส่วนร่วมเพิ่มเติมเนื้อหาหรืออภิปรายสรุปช่วยได้เพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) ขั้นทดสอบย่อย สมาชิกทุกคนทำแบบทดสอบย่อย โดยที่ไม่ได้ช่วยเหลือกัน คะแนนที่ได้นำไปคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคนและของกลุ่ม

4. การเตรียมเนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1) เลือกเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องครอบคลุมประมาณ 2-3 วัน(เอกสารเพื่อให้นักเรียนอ่าน)

(1) ถ้านักเรียนต้องอ่านในชั้นเรียน ควรเลือกเนื้อหาที่สั้นคือ อ่านจบประมาณ 30 นาที

(2) ถ้าให้อ่านที่บ้านเป็นการบ้าน ควรเลือกเนื้อหาที่ยากกว่า

2) สร้างเอกสารสำคัญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบด้วย

(1) คำถามที่นักเรียนจะต้องให้ความสนใจ และหาคำตอบในขณะที่อ่าน

เอกสาร

- (2) เอกสารสำหรับกลุ่มเชี่ยวชาญ ควรมีอย่างน้อย 4 เนื้อหาย่อย
- (3) สร้างแบบทดสอบในแต่ละหน่วยการสอน หรือกลุ่มย่อย คำถามควรมีอย่างน้อย 2 ข้อต่อกลุ่มเนื้อหาย่อย ควรไม่ควรเกิน 10 นาที
- (4) กำหนดเวลาออกจากแต่ละกลุ่มเนื้อหาย่อยด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

อชิรยา พงษ์จำนงค์ (2546) ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านพุทธิพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.20 มากกว่า คะแนนเกณฑ์ตามร้อยละ 70 (หรือ 14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ .001 โดยมีนักเรียนร้อยละ 63 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

2. ด้านทักษะพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.74 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (หรือ 28 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีนักเรียนร้อยละ 96 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

3. ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.02 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (หรือ 28 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีนักเรียนร้อยละ 89 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

สุพจน์ จัตุโพธิ์ (2546) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอเมืองจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.02 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (หรือ 28 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนร้อยละ 81.40 มีคะแนนมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 (2) ด้านทักษะพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.07 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (หรือ 28 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนร้อยละ 81.40 มีคะแนนมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 (3) ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.33 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (หรือ 17 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนทุกคนมีคะแนนมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

มาโนช ฝันฉิม (2546) ศึกษาผลการเรียนรู้ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านพุทธิพิสัย

นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.64 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (28) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนจำนวน 34 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (28) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนจำนวน 39 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (3) ด้านจิตพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.02 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (14) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนทุกคนมีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

บุญเลิศ ภูตินผา (2546) ศึกษาผลการเรียนรู้ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.37 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (35 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนร้อยละ 76.74 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (2) ด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.84 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (21 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนร้อยละ 100 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (3) ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.12 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนร้อยละ 100 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

อมร สีทาโมก (2546) ศึกษาผลการเรียนรู้ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านพุทธิพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.28 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนจำนวน 32 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (2) ด้านทักษะพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.93 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (21) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนจำนวน 42 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (3) ด้านจิตพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.07 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (14) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนทุกคนมีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70

ดำรง ปัญญามี (2546) ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านพุทธิพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.92 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (35 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยนักเรียนจำนวน 27 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 72.97 %
2. ด้านทักษะพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.46 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (21 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนจำนวน 33 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 89.18 %

3. ด้านจิตพิสัยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.92 มากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนจำนวน 30 คน มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 81.08 %

ชูวัฒนะ ไชยมิ่ง (2547) ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำพุหินลาด อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 51.13 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 85.22 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นจำนวนร้อยละ 100

2. ด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 51.50 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 85.83 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 100

3. ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 91.25 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 91.25 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 100

4. ด้านความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73

เสกสรรค์ กนกพรพรรณ (2547) ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนคงวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 32.72 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.66

2. ด้านจิตพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.79 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100

3. ด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 34.83 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100

4. ด้านความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

สมเกียรติ วิลัยปาน (2547) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 81.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ และพบว่านักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้กล่าวคือ

1. ด้านความรู้ มีนักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 30.86 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.17 และมีนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60

2. ด้านทักษะ มีนักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 34.39 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.72 และมีนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์

3. ด้านเจตคติ มีนักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 15.75 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.91 สูงกว่าร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้และมีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์